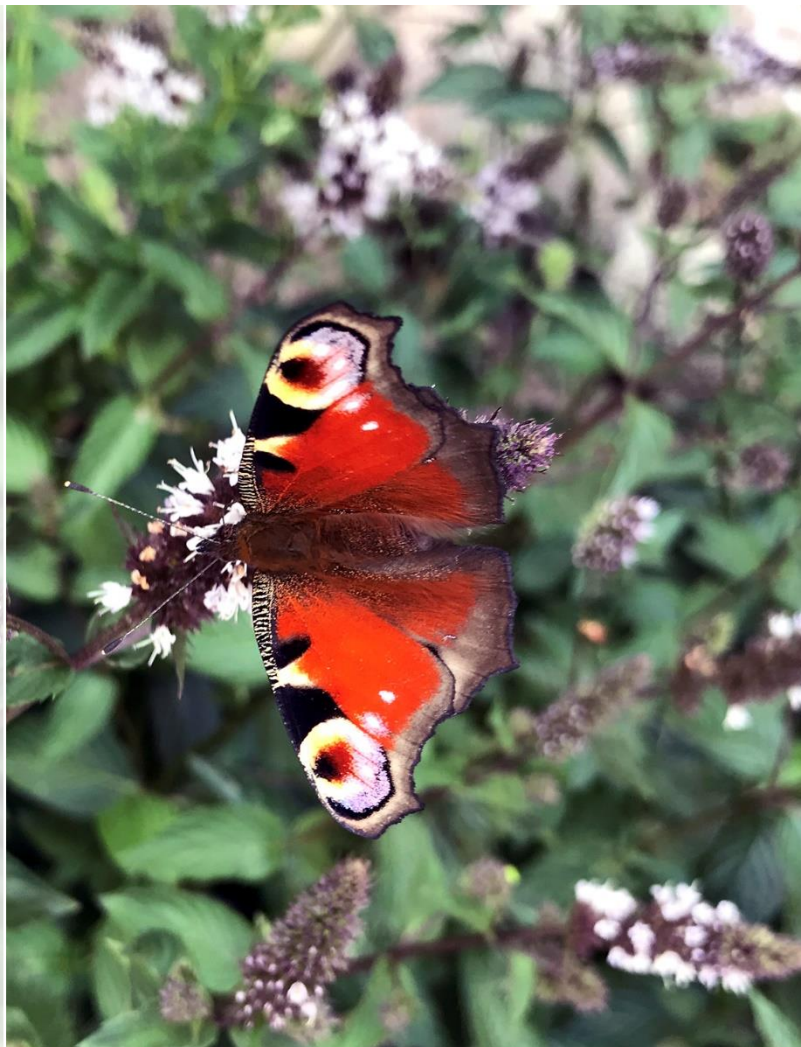

Mål & Budget för Nacka kommun

Miljöpartiet de gröna i Nacka

2020 - 2022

Vilket **samhälle** vill vi ha?

Ett som är **bäst**, ja, bättre än bra?

Det betyder att vi måste satsa på **hållbarhet: ekologisk, ekonomisk och social**, ja, du vet.

Vad **du och jag** gör är såklart också viktigt, men det är **tillsammans** vi

åstadkommer **förändring** på riktigt.

Hållbara trafiklösningar, **klimatsmarta bostäder** i trä, grönområden och **skogar** som mot stormar ger lä.

Vegetariskt som norm och mer grönt i våra liv, det skulle få oss att ta ett nödvändigt **klimatkliv**.

Ty **bilen, biffen och bostaden** är utmaningar för Nackabon, men Miljöpartiet arbetar för lösningar #NU – inte soon!

Mål & Budget 2019

Språkrörens intro	3
Förslag till särskilda beslut	4
Ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka	8
Budgetförslaget i korthet.....	19
Förslag till mål och budget.....	20
Skattenetto.....	22
Kommunstyrelsen	23
Arbets- och företagsnämnden.....	27
Fritidsnämnden.....	28
Kulturnämnden	31
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden.....	33
Natur- och trafiknämnden	36
Socialnämnden	39
Utbildningsnämnden	41
Äldrenämnden.....	44
Överförmyndarnämnden	46
Bilaga 1 Modern kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.....	47
Bilaga 2 Kalkyl för byggnation av direktägda hyreslägenheter	48

Språkrörens intro

Grattis! Du har nu 50 sidor miljöpartistisk budget i din hand och står inför en spännande, inspirerande, hållbar, grön läsning!

Budgeten går igenom alla nämnder och bygger på de förslag Miljöpartiet har samt har lagt i form av motioner och annat. Det är skarpa förslag för vilka vi även budgeterat och för vilka ekonomisk möjlighet till genomförande under denna budgetperiod finns.

Budgeten inleds med en beskrivning av de mål vi strävar efter på längre sikt och vad vi skulle vilja genomföra om vi satt med i den styrande majoriteten. Där finns också vår analys av utmaningarna Nacka står inför. Vi visar i dessa delar den inriktning vi långsiktigt vill se på politiken.

Trevlig läsning!

Sidney Holm, språkrör och oppositionsråd
Lisskulla Zayane, språkrör och gruppleddare

För frågor eller synpunkter är det bara att mejla oss på miljopartiet@nacka.se

PS. Vi reserverar oss för tryckfelsnisse.
Hen går det aldrig att helgardera sig emot DS.

Förslag till särskilda beslut

Övergripande

- 1) Skattesatsen för år 2020 fastställs till 18,55 kr.
- 2) Kommunfullmäktige beslutar om att anta klimatneutralitet som ett nytt övergripande mål i kommunens mål- och resultatstyrning
- 3) Kommunfullmäktige fastställer att minst hälften av de bostäder som byggs genom kommunala markanvisningar ska utgöras av hyreslägenheter.
- 4) Kommunfullmäktige beslutar att investeringar som för kommunen är ekonomiskt lönsamma sett ur ett livscykelperspektiv alltid ska genomföras skyndsamt. Dessa investeringar ska i beslutsunderlag separeras från "olönsamma" investeringar.
- 5) Kommunfullmäktige beslutar att alla exploateringsredovisningar utöver en kostnadsbedömning även ska innehålla en bedömning av exploateringen inverkan på skatteunderlaget.
- 6) Kommunfullmäktige beslutar om att det under 2020 ska tas fram riktlinjer för att vid ny- och ombyggnation planera alla verksamhetslokaler utifrån större flexibilitet inför verksamhetsförändringar både vad gäller storlek och användningsområde.
- 7) Kommunfullmäktige beslutar om en inriktning att alla välfärdsfastigheter i Nacka ska byggas i massivträ.
- 8) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på klimatinvesteringar inom kommunen till 10 punkter (0,10 procentenheter) över kommunens genomsnittliga upplåningsränta.
- 9) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på investeringar i bostäder till 25 punkter (0,25 procentenheter) över

kommunens genomsnittliga upplåningsränta.

- 10) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på investeringar i bilvägar och parkeringsplatser till 2,25 %.
- 11) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på investeringar i gång- och cykelbanor, mötesplatser och grönstruktur till 1,25 %.
- 12) Kommunfullmäktige fastställer internräntan på övriga investeringar till 1,75 %.
- 13) Kommunfullmäktige fastställer ett separat lånetak för klimatinvesteringar i förnybar energi på 200 miljoner kronor år 2020
- 14) Kommunfullmäktige fastställer ett separat lånetak för investeringar i kommunägda hyresrätter på 250 miljoner kronor år 2020

Kommunstyrelsen

- 15) Kommunfullmäktige fastställer Kommunstyrelsens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.
- 16) Kommunfullmäktige beslutar att avsätta 1,5 mnkr för att anställa en Klimat- och miljödirektör för att samordna kommunens klimat- och miljöarbete.
- 17) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att under 2020 bevaka att det i kommande exploateringsavtal och markanvisningar säkras lägenheter för sociala kontrakt och "första bostaden" för främst ungdomar, studenter och nyanlända.
- 18) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att under 2020 se över ägardirektiven för de kommunala bolagen med fokus på klimatåtgärder och ge Nacka Energi i särskilt uppdrag att utreda hur Nacka kan nå upp till målet i den regionala infrastrukturplanen om 193 snabbbladdningsstationer till år 2030.

- 19) Kommunfullmäktige ger Kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en ny "Trafikprognos Sicklaön 2040" beräknad utifrån kommunens politiskt antagna klimat- och miljömål.

Arbets- och företagsnämnden

- 20) Kommunfullmäktige fastställer Arbets- och företagsnämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.
- 21) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 1 mnkr till Volontär i Nacka i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 22) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 400 tkr för etableringsbostäder i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Fritidsnämnden

- 23) Kommunfullmäktige fastställer Fritidsnämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.
- 24) Kommunfullmäktige beslutar att starta planeringen av en badanläggning i Fisksätra i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 25) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 200 tkr för miljöstyrande bidrag i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Kulturnämnden

- 26) Kommunfullmäktige fastställer Kulturnämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.
- 27) Kommunfullmäktige beslutar att 1 % av budgeten för ny-, om- och tillbyggnader ska avsättas för att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning.
- 28) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 530 tkr för utökad kulturpeng i förskola och skola i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 29) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för lokal- och bildhistoriskt arkiv samt digitalisering av Nacka arkiv i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 30) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för spontankonstytter och projektet konstkuben i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 31) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 350 tkr för sommarteater i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 32) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 350 tkr för fristadskommun i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

- 33) Kommunfullmäktige fastställer Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.

- 34) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen går vidare med sänkningen av parkeringsnormen och gör den helt flexibel i de områden som ingår i Nacka stad.

- 35) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för en utredning av gröna bullerskydd i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 36) Kommunfullmäktige beslutar att införa grön skatteväxling inom bygglovstaxan enligt en tidigare inlämnad motion.

- 37) Kommunfullmäktige beslutar att fokus ska vara på människors rörelsebehov framför bilarnas vid all samhällsplanering i Nacka.

- 38) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska verka för att breda cykelvägar prioriteras till gena lägen och att bilar får ta omvägen.

- 39) Kommunfullmäktige beslutar att kollektivtrafiken alltid ska vara med i ett tidigt stadium av planarbetet, så att den

blir snabb, punktlig bekväm och den självklara normen för dagligt resande.

- 40) Kommunfullmäktige beslutar att stadsbyggandet ska ske med en övergripande målsättning om ett klimatneutralt Nacka år 2040. Detta ställer höga krav på byggnaders och infrastrukturens utformning samt på kollektivtrafik.

Natur- och trafiknämnden

- 41) Kommunfullmäktige fastställer Natur- och trafiknämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.
- 42) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för utredning av ångbåtsbryggor i Nacka i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 43) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 500 tkr för iordningställande av badplats i Sickla i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 44) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 250 tkr för upprättande av en naturvårdsplan inklusive skydd av groddjur i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 45) Kommunfullmäktige beslutar att NVOA får i uppdrag att inom ramen för någon av Nackas befintliga kretsloppscentraler och mobila kretsloppscentraler som ett pilotprojekt även integrerar renovering, reparation och försäljning/byten i verksamheten i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 46) Kommunfullmäktige beslutar att kommunen inventerar Nackas våtmarker i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Socialnämnden

- 47) Kommunfullmäktige fastställer Socialnämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.
- 48) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 6 mnkr i personalkostnader i enlighet med Miljöpartiets förslag.

- 49) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 3 mnkr i förebyggande åtgärder och tidiga insatser i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Utbildningsnämnden

- 50) Kommunfullmäktige fastställer Utbildningsnämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.
- 51) Kommunfullmäktige ger Utbildningsnämnden i särskilt uppdrag att utreda och föreslå en modell där skolorna kompenseras för hyran utanför skolpengen.
- 52) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 10 mnkr till bidrag för mindre barngrupper i förskolan i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 53) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 2 mnkr för pedagogiska måltider i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 54) Kommunfullmäktige beslutar att tillföra 750 tkr för FN-skolor i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 55) Kommunfullmäktige beslutar att Nacka kommun tar initiativ till en kommunövergripande dialog om finansieringen av elevhälsan i enlighet med Miljöpartiets förslag.

Äldrenämnden

- 56) Kommunfullmäktige fastställer Äldrenämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.
- 57) Kommunfullmäktige ger Äldrenämnden i särskilt uppdrag att införa ett äldreombud och tillför 700 tkr i enlighet med Miljöpartiets förslag.
- 58) Kommunfullmäktige ger Äldrenämnden i särskilt uppdrag att utreda införandet av ett kommunalt hemtjänstalternativ.

Överförmyndarnämnden

- 59) Kommunfullmäktige fastställer Överförmyndarnämndens driftbudget och fokusområden för 2020 enligt Miljöpartiets förslag.

Ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka

Tänk globalt, agera lokalt – Det brinner i knutarna, det visar inte minst den senaste analysen från FN:s klimatpanel (IPCC) om vad som krävs för att hindra jordens temperaturökning så att uppvärmningen stannar vid 1,5 grader. Det är en systemomställning som behövs och i denna är även Nacka en del. Vi vet att det vi föreslår i vår budget inte räcker på långa vägar, men vår politik är ett steg på rätt väg. Ensamma kan vi inte ta allt ansvar, alla måste med i det jättekliv som behövs för att stoppa klimatförändringen och rädda mänskligheten.

En rapport från Stockholm Environment Institute¹ visar att kommunerna har en stor roll att spela om Sverige ska nå klimatmålen och hur konsumtion av livsmedel och transporter inom offentlig sektor orsakar stora utsläpp av växthusgaser. Rapporten inger hopp, visar på lösningar och pekar på hur Nacka kan bidra till en hållbar värld. Den visar också på att vi i Miljöpartiet är på rätt väg med våra förslag här i Nacka för ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart Nacka.

Tidigare var målet om global uppvärmning 2 grader, men detta skärptes vid klimatkonferensen i Paris för snart tre år sedan. Och en halv grad gör stor skillnad, även för Nacka. En halv grad påverkar livet för hundratals miljoner människor i världen som kan tvingas fly konflikter i klimatförändringens spår, men även till följd av klimatrisker som leder till svält och fattigdom. Värmeböljor, torka, förhöjda vattennivåer, extrema regn eller kyla är alla väderfenomen till följd av ett förändrat klimat som över 99 %² av världens forskare är eniga om att människan är upphov till.

Idag är vi på väg mot mer än 3 graders global temperaturökning. Att vända skutan på rätt köl igen är också Nackas uppgift. För att göra det

krävs stora förändringar i hur vi lever, vår energianvändning, infrastruktur och vårt byggande. Nackas klimatutsläpp måste enligt Sveriges nya klimatlag vara nettonoll år 2045 för att däröver gå över i negativa utsläpp, d.v.s. att vi binder mer växthusgaser än vi släpper ut.

Det här betyder att de satsningar och investeringar i Nacka som tillväxten kräver, måste hålla sig inom gränserna för vad planeten klarar av. Kommunen måste, oberoende av vad andra gör, bidra till att nå det av FN uppställda 1½ graders-målet. Vi får inte glömma att det vi bygger idag är det samhälle våra barn och barnbarn ska leva med i framtiden.

Ensamma kan vi inte klara klimatutmaningarna men tillsammans har vi både ett ansvar och en möjlighet att göra mer. Miljöpartiet har en politik där vi satsar *tillsammans*. Där vi inte överlåter åt varje enskild person att vända skutan rätt genom egna val i vardagen utan där vi med tydliga reformer styr för stora satsningar på miljö och klimat. För Nacka betyder det att kommunen satsar mer på solceller, ekologiskt, nitrat- och giftfritt, cyklister, gående, kollektivtrafik och klimatsmarta bostäder till exempel. Det betyder också att vi behöver en klimat- och miljödirektör som alltid påminner om att det finns ekologiska gränser för tillväxten och att vi inte bara tar hänsyn till utan faktiskt också styr mot klimat- och miljömålen i kommunen.

Vi behöver medvetenhet, inte hopplöshet. Det är tillsammans vi löser klimat- och miljöutmaningarna men kommunen har ett stort ansvar

¹ <https://www.sei.org/publications/klimatpaverkan-fran-den-offentliga-sektorns-konsumtion-livsmedel-och-transporter/>

² <http://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0270467617707079>

för att det verkligen görs. Vi måste tänka globalt och agera lokalt.

”Om du tror att du inte behöver göra någonting åt jordens problem, då är du ett av dem”

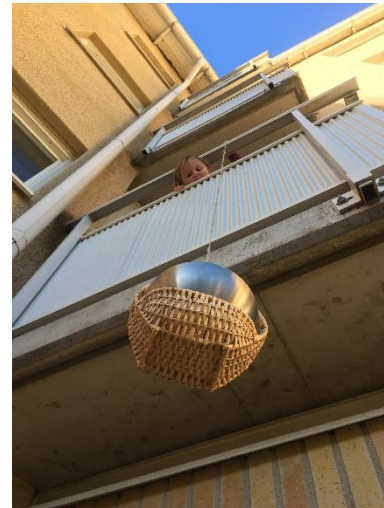
Ett ekologiskt hållbart Nacka

Nacka kommuns mål- och resultatstyrning utgår idag från fyra övergripande mål som gäller för hela den kommunala verksamheten. Att bidra till att rädda världen från en annalkande klimat kollaps måste få högre prioritet och Miljöpartiet anser att klimatneutralitet behöver bli ett av de övergripande målen i Nacka. Ett mål som sedan ska brytas ner till strategiska mål för alla verksamheter i kommunen. Sverige har skrivit under Parisavtalet och Miljöpartiet vill att kommunen förbinder sig att göra det vi behöver bidra med för att hålla den globala temperaturhöjningen under två grader. Idag arbetar kommunen med klimat- och miljöfrågorna lite för mycket i ett stuprör vid sidan av, separerat från kommunens övriga verksamheter. De senaste klimatrapporterna från FN pekar på att vi är på väg åt helt fel håll och på vikten av att alla nu måste växla upp sitt klimatarbete. På FN:s klimatomöte i New York i september 2019 presenterade Sverige färdplanen för Stål utan kol, inte för att klappa oss på bröstet och säga ”se på oss vad bra vi är”, utan för att peka på vad som är möjligt och för att tjäna som inspiration för andra. Bra förebilder är viktigt i alla samhällen och genom att vara ett gott föredöme för våra medborgare, näringsidkare, andra kommuner m.m. kan vi i Nacka, utöver vårt eget bidrag till att rädda klimatet också inspirera andra till att göra detsamma. Vi vill att klimatneutralitet tillkommer som övergripande mål i kommunens mål- och resultatstyrning.

Ett klimatneutralt Nacka som övergripande mål innebär att målet om nettonollutsläpp ska finnas med i alla kommunens verksamheter. Nacka som organisation måste också gå före i arbetet genom att vara helt fossilbränslefritt till 2030. En fossilbränslefri stad förutsätter

ett nära samarbete mellan invånare, näringsliv och andra offentliga verksamheter. Vi anser att Nacka har bättre förutsättningar än många andra kommuner i Sverige och Miljöpartiet vill därför att Nacka ska vara klimatneutralt redan år 2040. För Nackaborna skulle en klimatneutral kommun till exempel betyda en betydligt renare och tystare miljö när fordonstrafiken går över från fossildrift till eldrivna fordon och mer kollektivtrafik. Det betyder också att Nacka måste öka mängden lokalt producerad förnybar energi, ställa högre krav på energieffektivisering i nybyggda bostäder och bygga mer i trä. Vi vill bl.a. ta ett inriktningsbeslut på att alla förskolor och skolor ska byggas i masivträ.

Vägtrafiken står för en stor del av kommunens utsläpp av växthusgaser. Mycket behöver göras för att ställa om fordonsflottan och effektivisera trafiken. Vi vill att kommunen lobbar för

mer och ny sorts kollektivtrafik bl.a. i form av tunnelbana till Orminge och Älta, stadslinbana, fler pendelbåtar och lokala små bussar som tar resenärer till

större kollektivtrafikknutpunkter eller barn och unga till fritids- och idrottsaktiviteter.

Nacka är en kustkommun och mycket sjötrafik passerar här. Nästan alla fartyg drivs tyvärr av fossila bränslen och sjöfartssektorn styrs i hög grad av internationella regler, men vi vill att Nacka gör vad vi kan för att verka för en fossilbränslefri sjöfart och att pendelbåtarna till och från Nacka drivs fossilfritt. Vi har varit drivande i att kommunen ska sluta värma upp sina egna byggnader med olja och kommer fortsätta arbeta för solceller på alla kommunala byggnader, så att kommunen på sikt kan bli

helt självförsörjande på energi. Vi vill också att Nacka börjar producera sin egen biokol för att binda mer koldioxid i marken.

Hållbar stadsmiljö – Byggnader kan byggas men allt det där andra i en stad – som sammanhållning, relationer och mötesplatser – det *skapas*. Hållbar stadsmiljö är en blandning av bostäder, arbetsplatser, mötesplatser, kultur och service med ett trafiksystem där gång-, cykel-, och kollektivtrafik dominerar. Vi behöver både tydligt avgränsade stadsparker, gröna mellanrum och trädkantade gator. Vi behöver fler ickekommersiella mötesplatser, ytor för spontanlek, spontankonst och möten över generationsgränserna.

Det gröna är stadens lungor och renar både vatten och luft samtidigt som det ger oss utrymme för fritidsaktiviteter, rekreation och pedagogisk verksamhet. Ekosystemstudier måste alltid finnas med i stadsbyggnadsprocessen. Mark är hårdvara när samhällen förtätas och finns det inte en plan för grönområden så riskerar all mark att bebyggas. Vi behöver synliggöra och inkludera de nyttor naturen ger oss i stadsbyggnadsprocessen och samhällsplaneringen. Samtidigt behöver vi också arbeta med grönska för att minska buller och lyfta andra ljud i staden för en god levande- och boendemiljö.

Gröna, växtbeklädda bullerskydd är bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem renar luften, tar hand om dagvatten och ökar den biologiska mångfalden i staden eftersom fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna. Kommunen har som mål att minst halva Nacka ska vara grönt och att alla invånare ska ha nära till olika typer av grönområden och stränder. Men det är här också viktigt att vi bevarar de gröna kilarnas funktioner och skapar spridningskorridorer för att binda ihop alla mindre grönområden i kommunen.

Miljöpartiet är helt emot den planerade exploateringen av den värdefulla naturen i Ryssbergen. Istället vill vi förlägga Värmdöleden från i höjd med Vikdalsgränd och 1,5–2 kilometer

bort mot Lugnets trafikplats i en motorvägstunnel. Om hälften av den bebyggelsebara yta som tillskapas ovanpå tunneln reserveras för bostäder, räcker exploateringsvinsterna till för att avsätta den andra hälften av till idrottsplatser och natur. På så vis får vi utan kostnad ett tystare och grönare Nacka samtidigt som vi skapar nya centrala utrymmen för både idrott, bostäder och verksamheter. Miljöpartiet vill att det tas fram en idéstudie för en självfinansierad tunnelloösning.

Klimat- och miljödirektör – Mål utan medel leder sällan någon vart. Nacka kommun har sedan några år tillbaka antagit sex lokala miljömål som ska uppdateras kontinuerligt. I arbetet med att uppnå dessa mål har konkreta mätbara delmål som ska visa hur Nacka ligger till satts upp. Det är Kommunstyrelsen som följer upp dessa och det är upp till varje nämnd att arbeta och ta fram åtgärder för att nå dit. Tanken är att miljömålen ska gälla för alla verksamheter i kommunen och beröra alla delar av samhället – från politiska nämnder till enskilda Nackabor. Hur det konkret arbetas med målen är dock upp till varje enskild enhet och verksamhet. Det är helt i linje med den s.k. ”Nackamodellen” där ansvar delegeras bort.

Miljöpartiet ifrågasätter styrmodellen när det gäller att nå upp till miljömålen. Här ser vi att det istället behövs en övergripande styrning. Därför anser vi att det behövs en miljödirektör med ett övergripande ansvar för att nå upp till klimat- och miljömålen. Miljöprogrammet och miljömålen berör så många olika verksamheter och har behov av någon som koordinerar arbetet. Miljöpartiet vill se en miljödirektör som kan leda arbetet mot en hållbar kommun. Denna direktör ska även ha ansvaret för Nackas klimatanpassningsplan ef-

tersom såväl global uppvärmning som klimatförändringar redan är här. Nacka är inte på något sätt är undantaget från denna utveckling. Kommunen behöver identifiera risker och öka beredskapen för vad ett förändrat klimat kan medföra.

Miljödirektören ska också leda arbetet med att ta fram och genomföra olika strategier för att minska Nackas miljö- och klimatpåverkan. Nacka saknar exempelvis idag en strategi för att motverka matsvinn, något som det skulle behöva arbetas med i alla kommunala verksamheter. Vi behöver också en övergripande matstrategi som belyser både folkhälsa, miljö- och klimatpåverkan. Vi vill att Nacka skriver under matdeklarationen Good food cities för klimatsmart mat till 2030 och på ett systematiskt sätt arbetar med en minskning av kött- och mejeriprodukter i kommunens verksamheter.

Många beslut som fattas i Nacka påverkar såväl klimat som miljö. För att arbetet mot miljömålen ska vara närvarande i allt beslutsfattande behöver vi inte bara, som idag, titta på hur beslut påverkar dagens barn, utan också morgondagens. Idag redovisas i tjänsteskrivelser ekonomisk påverkan samt konsekvenser för barn och unga här och nu. Vi vill att det utöver detta redovisas vilken påverkan enskilda beslut får för morgondagens vuxna och framtida generationer.

Att bidra till att rädda världen från en annalkande klimatkollaps måste få högre prioritet och Miljöpartiet vill att klimatneutralitet ska bli ett av de övergripande målen för alla verksamheter i Nacka.

Våra kommunala bolag skulle kunna bli kraftfulla verktyg i omställningen mot ett hållbart samhälle. Men då måste kommunen som ägare ge tydliga direktiv om hur miljöhänsyn ska tas i verksamheterna så att det aldrig blir någon tvekan om hur exempelvis långsiktigt hållbara investeringar ska motiveras. Menar vi allvar

med de lokala miljömålen så måste vi använda även de kommunala bolagen som verktyg för att uppnå dem. Bolagens ekonomiska kalkyler behöver ta hänsyn till livscykelkostnader. Investeringar som är lönsamma ur ett livscykelperspektiv (LCC³) ska alltid genomföras och LCC-beräkningar ska alltid finnas med i beslutsunderlag. På sikt vill vi att Nacka ska bli helt självförsörjande på energi och mer resilient inom fler strategiskt viktiga samhällsfunktioner, t.ex. vattenförsörjning.

Vi vill göra stora infrastrukturensatsningar för ett hållbart samhälle med en kraftfull utbyggnad av snabbladdningsstationer för elfordon i alla kommundelar. Vi vill även att kommunens nät av normalladdstationer ska kunna använda el från elfordons batterier vid effektbehov. Vi vill att kommunen ansvarar för att det öppnas ett tankställe för lokalt producerad vätgas i Nacka.

För att förbereda samhället för framtidens behov av energi vill vi anpassa kommunens elnät och infrastruktur för elfordon och genom ägardirektiv ge Nacka Energi huvudansvaret. Idag finns det endast en snabbladdningsstation i hela kommunen (och en semisnabb laddstation) och 2030 ska vi ha 193 stycken snabbladdningsstationer enligt den regionala infrastrukturplanen. Antalet elbilar i Stockholms län ökar i rask takt och elektrifiering av transportsektorn är avgörande för att nå klimat- och miljömålen.

³ Life Cycle Cost

Vi vill också producera egen biogas av vårt matavfall och eget biokol på trädgårdsavfall samt utveckla kommunens återvinningscentraler till riktiga kretsloppscentraler där reparationer, renoveringar och

försäljning skapar både lokala jobb och förbättrar miljön. Våra bolag måste vara en del av omställningen mot ett hållbart samhälle och via nya ägardirektiv vill förtydliga det ekologiska och sociala ansvar som de ska ta i omställningen.

För att möjliggöra ett hållbart omhändertagande av avfallet i Nacka enligt den cirkulära ekonomins principer, kan det framöver krävas en höjning av avfallstaxan.

Hållbara trafiklösningar – Vi ska verka för en hållbar livsstil utan bil. Vi vill att bilägarna ska bära sina egna kostnader och att marknaden får styra priset på parkeringsplatser i garage och på kommunal mark. Ett samhälle planerat utifrån människor istället för bilar blir både trevligare och bättre för miljön. Dessutom får vi en friskare befolkning på köpet. Vi vill komplettera kommunens cykelstrategi med en konkret plan för att öka cyklandet och bygga flera och säkra cykelparkeringar samt införa ett låncykelsystem kompatibelt med Stockholms där även elcyklar ingår. Vi vill se en Östlig förbindelse med stor kapacitet att transportera människor och mindre fokus på bilar. Istället för en vägförbindelse vill vi se en "Österled" med stadslinbana, mer tunnelbana och fler (tvär)förbindelser på vatten. Vi vill också verka för matarbusslinjer så att fler som bor utanför centrala Nacka enkelt kan ta sig till ett lokalt centrum och en större kollektivtrafiknod.

I ett hållbart samhälle är parkeringsnormen flexibel och marknadsstyrd. Vi vill uppmuntra byggbolag som vill bygga i Nacka att erbjuda innovativa och kreativa mobilitetslösningar

istället för parkeringsplatser och sluta subventionera dessa låta marknaden avgöra vad en parkeringsplats får kosta vid nybyggnation. Vi vill också att det byggs parkeringshus som kan omvandlas till något annat när behovet av dem inte längre finns, istället för gatuparkering och dyra parkeringsplatser under jord.

Miljöpartiet föreslår också en modell med differentierade internräntor där investeringar som genererar mer biltrafik och därmed motverkar uppfyllelsen av kommunens miljömål belastas med högre kapitalkostnader och investeringar som bidrar till att uppfylla miljömålen får lägre kapitalkostnader.

Vi vill klimatkompensera för alla kommunens transporter där pengarna går till en fond för lokala klimatsatsningar. Vi vill att kommunen anordnar en årlig hållbarhetsvecka för att lyfta miljö och klimat och nätverka i klimatarbetet. Vi vill införa en bilfri dag där t.ex. lokala marknader och kultur kan ta över en bit väg för en dag och underlätta för människor att mötas på nya sätt. Centrala Nacka saknar idag allmänna plaster att anordna offentliga tillställningar på och en bilfri dag skulle kunna visa på vad en gemensam mötesplats kan användas till.

Ett socialt hållbart Nacka

Det är nu vi bygger framtidens Nacka – Miljöpartiet vill att kommunen tar en mer aktiv roll i samhällsplaneringen när det gäller bostäder, lokaler och anläggningar för att bygga bort segregation och otrygghet. Vi vill se en mer blandad bebyggelse och skapa fler kostnadsfria mötesplatser där människor kan mötas och skapa nya nätverk. Social och ekologisk hållbarhet kostar pengar, men ett inkluderande samhälle där alla får plats är även ekonomiskt lönsamt på längre sikt. Miljöpartiet vill inte fortsätta att underfinansiera verksamheter för kommunens mest utsatta och skjuter i vår budget till pengar så att kvalitetskraven kan uppnås. Nacka ska vara bäst på att vara kommun och en bra kommun bör bedömas efter hur den tar hand om sina svagaste medborgare.

I staden måste alla få plats och det ska finnas olika typer av bostäder som alla kan ha råd med. Staden får inte delas upp i olika segregerade områden. Olika typer av bostäder ska finnas i samma kvarter för att bidra till boendeintegrationen. Ett samhälle präglad av mångfald byggs när vi planerar för staden och bygger bostäder, skolor och allmänna platser mer integrerat.

Någonting alla politiska partier i Nacka är överens om är att det råder stor brist på hyresrätter. Vill vi skapa bostäder för alla i Nacka måste vi politiker agera och ta ansvar för det den fria marknaden inte klarar av. Om marknaden självt får bestämma, riskerar nya centrala Nacka att bli en väldigt segregerad stad. Idag finns det många äldre som sitter fast i sin bostad och andra grupper som inte ens kommer in på bostadsmarknaden för att de inte når upp till hyresvärdarnas högt ställda inkomstkrav. Vi vill att kommunen inför en kommunal hyresgaranti för att underlätta för fler att skaffa en första bostad men även för att öka rörligheten på bostadsmarknaden.

Något som är genomgående för de nämnder som arbetar med människor i behov av stöd och som behöver hjälp med boende är att kommunens modell för bostadsförsörjning är problematisk.

Ett kommunalt bostadsbestånd är en lönsam investering, både ekonomiskt och socialt, och innebär att det inte bara är marknaden som styr över utvecklingen. När vi bygger själva kan vi bryta upp bostadssegregationen och skapa ett varmare mer välkomnande samhälle. Vi kan också ställa högre krav på klimatsmart byggande och ekologisk hållbarhet.

Miljöpartiet vill att kommunen bygger upp ett eget bostadsbestånd av hyresrätter i Nacka. Utöver vanliga hyresrätter kan kommunen även bygga andra bostadstyper som saknas t.ex. trygghetsboenden eller kollektiv- och generationsboenden.

Bostäder för alla – Alla människor har rätt till en bostad oavsett socioekonomisk situation

eller eventuella funktionsvariationer. För att anpassa bostäderna till ett förändrat klimat med återkommande värmeböljor vill vi att särskilda boenden för äldre och gruppboendestäder ska vara utrustade med luftkonditionering.

Bristen på hyresrätter gör att kommunen har svårt att hitta bostäder till människor med olika sociala behov. Det finns många medborgare som kommunens tjänstepersoner har kontakt med som enbart behöver hjälp med boendet på grund av höga avgifter och hyror. Våldsutsatta kvinnor är en grupp med stort och ofta akut behov av skyddat boende, något som kommunen snabbt måste kunna erbjuda.

Med ett kommunalt bestånd av hyresbostäder skulle kommunen få bättre möjligheter att hitta boenden till människor med olika typer av sociala behov, istället för att tvingas ut på marknaden för att köpa villor och bostadsrätter.

Bostäder för fler betyder också att det behövs en större variation och att kommunen är mer offensiv vad gäller att uppmuntra till fler och nya boendeformer. Vi vill se co-living-bostäder i Nacka, en modern form av kollektivboende, och att kommunen verkar för att denna boendeform tillskapas här.

Hållbart arbetsliv – Att ha ett jobb gör att man är delaktig, känner sig behövd och får en mindre pressad ekonomi. Ekonomisk och social trygghet är i högsta grad en folkhälsofråga. Med trygghet och trivsel ökar kreativiteten och människor vågar mer. Det krävs trygga system för att människor ska våga satsa, starta

företag eller byta jobb. Men också trygga system för att arbetsgivare ska våga anställa. En del av kommunens näringslivsstrategi ska också vara att skapa flexibla fysiska miljöer för nystartade företag och att kommunen aktivt erbjuder forum för rådgivning, mentorskap och finansieringsinsatser.

Vi vill skapa förutsättningar för gröna jobb och locka hit fler små och medelstora företag. Fler flexibla arbetskontor och företagshotell behövs för att minska resor och underlätta för nya företag. I omställningen till ett hållbart samhälle måste vi tänka nytt både kring resvägar och arbetsplatser. Hur hållbart är det att vi sitter och åker i samma riktning samma tider på dygnet? Idag är det många som har möjlighet att arbeta på distans. Det möjliggör dels för att kunna arbeta annanstans än på kontoret men även för att kunna undvika rusningstid.

Att ha ett co-working-ställe i närheten av sitt hem öppnar nya möjligheter till att slippa jobb-pendla alla dagar samtidigt som det ger social samvaro och nätverkande med människor

som du inte träffar när du sitter hemma och jobbar. Det är också ett mer hållbart sätt att som arbetsgivare erbjuda arbetsplatser där ett företag kan ha det antal medlemskap det behöver och erbjuda sina medarbetare att sitta på olika ställen än just huvudkontoret. Det öppnar också upp för nya företagare som kan slippa sitta fast i långa hyreskontrakt och kanske hyra för mycket yta för att eventuellt få plats i framtiden, eller för lite och inte kunna växa. Istället för att planera ett Nacka efter privatbilen måste vi planera för nya resesätt. Men vi måste också planera för ett hållbart arbetsliv och här kan fler co-working-ställen vara en del av lösningen både på trafiksituationen och vardagspusslet.

En stad kännetecknas också av gemensamma, offentliga mötesplatser. Att internet finns där människor finns underlättar digital kommunikation, informationsutbyte och mobilitet. Möjligheten att koppla upp sig på andra platser än arbete och hem ger större frihet exempelvis för den som vill ta med sig utrustning och arbeta på annan plats. Det ger även den som saknar internet i det egna hemmet tillfälle att koppla upp sig. Allas tillgång till internet är både en samtids- och framtidsfråga.

Barnen är framtiden – Miljöpartiet vill ge alla barn och pedagoger en lugnare och tryggare lärande- och arbetsmiljö samt satsa mer på en giftfri miljö där även ekologisk mat ingår. Vi vill ha en hållbar skola och förskola där lika mycket pengar per elev ska gå till pedagogisk verksamhet och där barngrupperna blir mindre tack vare riktade bidrag. Vi vill satsa på fler utbildade pedagoger i förskolan och ha en rättvis skola genom att skolornas lokalhyra ersätts i ett separat system vid sidan av skolpengen.

Mat som är bättre för klimatet är också oftast bättre för hälsan. I kommunal regi serveras mycket mat, främst till våra yngre och äldre invånare. Maten står för en stor del av vår klimatpåverkan och vi tror det är möjligt att på ett enkelt sätt halvera denna. Kött står för en stor del av klimatutsläppen och vår konsumtion måste ändras inte minst för klimatet och miljöns skull. I förskola- och skola grundläggs mycket av goda matvanor och i dessa verksamheter ska vegetariska alternativ vara standard och animaliska undantag. Kommunen har miljömål om 75 % ekologisk mat i *utbudet*. Miljöpartiet menar att ett sådant mål måste gälla det som *faktiskt köps in och serveras*. Föräldrar och elever måste också inför skolvalet kunna jämföra hur olika skolor lever upp till målet om ekologisk mat.

Vi vill att det genom "Jämföraren" går att jämföra olika verksamheter inom skola och barnomsorg utifrån fler grunder än idag: exempelvis andel ekologisk och vegetarisk mat, andel

behörig personal, sammansättning och anställningsgrad i elevhälsoteam, utemiljön samt möjligheter till estetisk verksamhet.⁴

Vi vill att kommunen i sina upphandlingar av livsmedel ställer krav som bl.a. anger att antibiotika och nitrit inte får förekomma. En plan för att minska klimatpåverkan från mat som

serveras i kommunens verksamheter ska tas fram. All frukt som serveras till våra barn ska vara 100 % ekologisk och vegetabiliska ”mejeriprodukter” ska erbjudas i alla skolor och förskolor. Vegetarisk mat ska vara standard i all kommunal verksamhet och även veganska alternativ ska erbjudas. Alla kommunala förskolor och skolor upp till årskurs 6 ska införa pedagogiska måltider där personal äter tillsammans med barnen och där lärande om skolmåltidens miljö- och hälsopåverkan integreras i undervisningen.

Vi behöver arbeta nämndöverskridande för att fånga upp de elever som dels stannar hemma från skolan, dels riskerar att hamna i missbruk samt hjälpa barn och ungdomar i deras närhet, som skola och fritidsgårdar, idrottsverksamhet m.m. Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Miljöpartiet vill satsa på psykiatriska team inom skolhälsovården. Miljöpartiets mål är att en skolpsykolog och en kurator ska ansvara för max 500 elever. Vi vill att varje skola ska ha tillgång till ett psykiatriskt team bestående av psykolog och kurator som kan stötta både elever och lärare. En fungerande skolsituation är en nyckel till barn och ungas psykiska hälsa.

Vi behöver arbeta nämndöverskridande för att fånga upp de elever som dels stannar hemma från skolan, dels riskerar att hamna i missbruk samt hjälpa barn och ungdomar i deras närhet, som skola och fritidsgårdar, idrottsverksamhet m.m. Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Miljöpartiet vill satsa på psykiatriska team inom skolhälsovården. Miljöpartiets mål är att en skolpsykolog och en kurator ska ansvara för max 500 elever. Vi vill att varje skola ska ha tillgång till ett psykiatriskt team bestående av psykolog och kurator som kan stötta både elever och lärare. En fungerande skolsituation är en nyckel till barn och ungas psykiska hälsa.

Eftersom elevhälsan finansieras via skolpengen och det inte bara är nackaelever som går i nackaskolor så är detta en fråga som behöver lyftas och diskuteras kommuner emellan. Vi vill att Nacka kommun ser över hur vi kan rikta resurser till elevhälsan på ett rättvist sätt. Eftersom den är kommunövergripande och även berör regionen är det en fråga som behöver lyftas i Storsthlm. Miljöpartiet vill att Nacka kommun tar initiativ till att en sådan dialog inleds.

Kultur i staden – Kulturen utgör en viktig demokratisk mötesplats där olika samhälls-åskådningar möts och där förutsättningar för tillit och respekt skapas. Möjligheten till en meningsfull fritidssysselsättning och tilltalande och intressanta boendemiljöer är avgörande inte bara för den enskildes välmående utan också för känslan av egenmakt och engagemang.

Offentlig konst kan spela en viktig roll i stadsutvecklingen och för att lyfta områden. Miljöpartiet vill ha mer konst i lokalsamhället, lyfta fram lokala konstnärer och ge medborgarna större inflytande över vilken typ av konst som väljs. Vi vill att en procent vid ny-, om- och tillbyggnader ska gå till att förse offentliga utrymmen med konst eller konstnärlig gestaltning.

För att skapa ett öppet och inkluderande Nacka, fritt från diskriminering behöver normer kunna ifrågasättas, mångfalden synliggöras och fördomar bemötas öppet. Det är ett arbete som behöver bedrivas inom alla delar av samhället. Kultursektorn är en viktig arena för diskussion, påverkan och förändring. I vardagen är bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Betydelsen som ett bibliotek har för platsen, individen och samhället är närmast ovärderlig.

⁴ Ett minimikrav för att säga något om jämförbarheten är naturligtvis även att andelen svarande föräldrar framgår.

Miljöpartiet vill att Nacka planeras utifrån kul-

turen och att våra offentliga miljöer smyckas av mer konst. Vi vill även öka konsumtionen av kultur istället för varor och därför satsa på mer kreativa och kulturella näringar i kommunen. Vi vill

ge Kultur- respektive Arbets- och företagsnämnden i uppdrag att omfördela arbetsuppgifterna för tjänstepersonerna så att en medarbetare blir kultursamordnare. Kultursamordnaren kan även vägleda kulturarbetare i den snåriga kulturstödsjungeln och på så sätt skapa mer kultur till barn, ungdomar och vuxna. Kulturpengen behöver "centraliseras" igen och Nacka kommuns blivande kultursamordnare samordna, möjliggöra och tillgängliggöra kultur för barn och ungdomar. Miljöpartiet ser det som ett sätt att investera i framtiden då barn som deltar i kulturverksamhet främjas till ett innovativt och kreativt tänkande vilket kommer att krävas för att ställa om samhället. Det är även viktigt att hålla taxorna nere så att tröskeln för deltagandet minimeras.

Förebyggande arbete tjänar alla på – Att lägga resurser på förebyggande arbete innebär oftast att inte på kort sikt kunna se effekten av de satsningar som görs. Samhällsekonomiskt och på lång sikt innebär förebyggande och stödjande arbete dock en ekonomisk vinst. Miljöpartiet vill arbeta mer förebyggande och satsa mer på människor i behov av stöd samt på hälsa och välbefinnande för äldre och unga. Vi vill ge ökade resurser till förebyggande insatser och till stödinsatser med särskilt fokus på yngre personer med beroendeproblematik då vi ser att det bland Nackas ungdomar finns ett stort missbruk jämfört med andra kommuner.

Missbruk orsakar samhället enorma kostnader och drabbade individer ett stort mänskligt lidande. Alla som har behov av det ska i ett tidigt skede erbjudas behandling för att kunna bryta sitt beroende. En minskning av missbrukets destruktiva krafter innebär betydande vinster både för kommunen, för individen och hans anhöriga.

Att Nackas medborgare på äldre dagar kan behålla sin hälsa och tillhöra ett socialt sammanhang är viktigt både för välbefinnandet och livskvaliteten. Att arbeta hälsofrämjande är att arbeta förebyggande och undvika exempelvis sjukdom och fallskador. Att vara frisk kan också betyda att individen blir mer självständig och mindre beroende av hjälp utifrån. Den som önskar ska få möjlighet att bo kvar hemma längre. Äldreomsorgen ska erbjuda god, närlagad, näringsrik och ekologisk mat och äldre som bor hemma ska kunna välja mellan matlåda eller att få maten lagad i hemmet. Äldre som är beroende av hemtjänsten ska kunna välja att äta minst en måltid om dagen tillsammans med andra.

Alla ska med – Nyanlända är speciellt utsatta på bostadsmarknaden eftersom de till en början saknar nätverk i det svenska samhället. Vi vill att kommunen mer stöttar de ideella krafter som verkar i kommunen och också verkar för att fler familjer ska öppna sina hem för nyanlända.

Miljöpartiet vill se att även kommunalt ägda aktörer verkar inom vuxenutbildningen både vad gäller SFI och samhällsorientering men också vad gäller de övriga kurser som finns inom Komvux. Eftersom kommunen är en stor arbetsgivare på området utbildning så skulle kommunala alternativ inom dessa områden även kunna användas för att snabbt ställa om resurser och kompetens för att möta nya behov som uppstår. Unga nyanlända måste också få möjlighet att hoppa direkt till SFI och komvux-utbildningar på heltid efter 18-årsdagen istället för att behöva gå ordinarie gymnasieskola.

Ett ekonomiskt hållbart Nacka

Miljöpartiet har de senaste åren både presenterat satsningar och investeringar baserade på det samhälle vi vill se och våra förslag under budgetåret. Vi har också sparat mer pengar genom att lägga undan för sämre tider och särskilt förra året uppvisat ett betydligt bättre finansnetto än vad som kom att gälla i den budget som kommunen styrte kommunen med detta budgetår. Vi såg redan då att vi behövde planera för sämre tider snarare än kortsiktiga skattesänkningar eftersom vi såg flera utmaningar, främst inom Socialnämndens och Äldrenämndens områden. Dessa har nu slagit in och vi kan konstatera att med Miljöpartiets budgetförslag hade kommunen stått bättre rustad för de sämre ekonomiska tider vi nu ser.

Det finns begränsningar för vad vår jord klarar av och vårt samhälle och ekonomi måste växa med hänsyn till att det faktiskt finns ekologiska gränser. Därför är det viktigt för oss att göra livscykelanalyser vid investeringar, satsa på återbruk och återvinning och arbeta förebyggande för människors välmående. För att värna miljön och öka resurseffektiviteten måste Nacka satsa mer på delningsekonomi där vi ger varandra tillgång till saker, ytor, transporter, tid, data eller kompetens som annars underutnyttjas.⁵

Riktig valfrihet – Nacka ska ha en konkurrenskraftig egen produktion av välfärdstjänster. Dels för att kunna erbjuda medborgarna valfrihet men också för att kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens. Samtidigt finns det inga privata aktörer inom den dagliga verksamheten för kommunens mest utsatta. Det är alltså hög tid för Kommunstyrelsen att trimma styrmo-

dellen för att kunna erbjuda kommunala alternativ där sådana saknas, men även för att få in privata alternativ där sådana inte finns. Vi tycker det är utmärkt att kommunen plockat upp Miljöpartiets förslag om att förändra personalomkostnadspåslaget så att det möjliggör att starta upp en kommunal hemtjänst.

En bra arbetsplats – När kommunen växer kommer även stadshuset behöva växa. Socialtjänsten är redan idag trångbodd och lokalerna underdimensionerade för det behov som finns. Alla måste känna sig trygga i att det finns en fysisk arbetsplats när de kommer till arbetet samtidigt som det måste finnas tillräckligt många enskilda samtalsrum och tysta platser att arbeta ostört i. Personalen behöver även egna rum att mötas i, för lunch eller en kortare paus. En fråga som aktualiserats på senare år är hur mycket det egentligen går att effektivisera inom den egna verksamheten eftersom sparbetning förr eller senare går ut över de egna medarbetarnas hälsa.

Utbrändhet är något som stadigt ökar och akut stressreaktion är nu den vanligaste orsaken till sjukskrivning i Sverige. Miljöpartiet vill att kommunen ska bli mer lyhörd på signaler om för hög arbetsbelastning inifrån den egna organisationen och erbjuda personalen vidareutbildning, stöd och handledning. Vi vill också att kommunen ser över vilka arbetsplatser som skulle kunna flyttas till kontorslokaler utanför stadshuset för att råda bot på den akuta lokalbrist som uppstått i stadshuset.

Grön skatteväxling – Miljöpartiet vill se ”grön skatteväxling” i Nacka som ett verktyg i omställningen mot en hållbar kommun. Det innebär att sådant som är miljöfarligt ”beskattas”

⁵ Rapporten 2018:17 Dela prylar, yta, bil och tid på avfallsverige.se visar på hur delningsekonomier kan ge samhällsvinster i form av minskade kostnader, nya affärsmo-

deller, miljöbesparingar och sociala vinster med jämlikhet, delaktighet och trygghet. Även Nacka har ett ansvar att arbeta med och för detta.

och subventionerar klimat- och miljövänligare alternativ. Det är ett bra ekonomiskt styrmedel vi kan använda oss av för att nå våra klimat- och miljömål. Genom att t.ex. införa ”grön skatteväxling” inom bygglovstaxan kan vi gynna goda exempel på byggnadsteknik samtidigt som mindre bra sätt att bygga på sett till klimat- och miljöpåverkan missgynnas. I Nacka står bostäder och lokaler för drygt en tredjedel av kommunens energiförbrukning och den måste ner om vi ska nå klimatmålen. För att få fart på och stimulera ett hållbart byggande i kommunen föreslår Miljöpartiet att bygglovsavgiften för hus som uppfyller kraven för passivenergihus helt slopas. Vårt förslag är kostnadsneutralt för kommunen eftersom förslaget finansieras genom högre bygglovsavgifter för mindre miljövänliga hus.

Miljöpartiet vill att kommunen slutar tvinga byggherrar att bygga parkeringsplatser till subventionerat pris via parkeringsnormen. Byggherrar och fastighetsägare bör själva få ta fram och utforma parkerings- och mobilitetslösningar som är yteffektiva. Det skulle ge möjlighet till gatu- och bebyggelselösningar där gång- och cykeltrafik är norm och där mellanrummen kan utnyttjas till lek och sociala aktiviteter. Vi vill att marknaden får bestämma mer och att den som önskar bygga ett hus med väldigt få p-platser ska ha rätt att göra det. En hög parkeringsnorm är både ohållbar och kostsam eftersom p-platser ofta måste sprängas ned i garage under mark. En kostnad som sedan tas ut genom högre avgifter för alla, även de som saknar bil.

Återvinning och återbruk – Tillsammans måste vi ta ett större ansvar för en hållbar ekonomi där vi ställer om. Återbruk och återvinning skapar jobb och tar tillvara resurser. Våra återvinningscentraler behöver kunna ta emot saker för ombearbetning och reparation och ha både lokaler och personal till detta, även centralt i Nacka. Vi behöver ta hand om och återanvända material och ha kunnig personal som leder arbetet och lär upp, även i form av

arbetsträning. Att planera in ”gemensamhetsverkstäder” i Nacka skulle också kunna underlätta för småföretagare att dela saker (exempelvis i form av arbetsredskap) och know-how med varandra och är en del i det hållbara samhället. Vi behöver se över hur vi kan underlätta för denna typ av delningsekonomi och stötta entreprenörskap och företagande även på detta sätt.

Lönsamma investeringar – Miljöpartiet vill se nya och mer korrekta metoder för att räkna på investeringar. Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Tyvärr sätter man idag först en investeringsram och prioriterar sedan olika investeringar utifrån denna. Eftersom det idag inte råder brist på kapital och låneräntan är nära noll är detta ett förlegat sätt att räkna på.

Solceller för lokal elproduktion och solvärme som vi föreslagit är idag ekonomiskt lönsamma investeringar om man ser till investeringens hela livslängd. Satsningar på solenergi är också bra för klimat och miljö. Denna typ av investeringar är helt nödvändiga om vi ska klara de globala klimatmålen. Miljöpartiet tycker därför det är sorgligt att inte den styrande majoriteten tar ett större ansvar för klimatet och investerar mer i solpaneler. Vid sidan om kommunens ålderdomliga investeringsbudget satsar vi i Miljöpartiet 100 miljoner kronor på solceller i en kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.

Vi vill tidigarelägga investeringar i konstbyggnader, vägnät och gatubelysning. Vi lånar idag pengar till nära-noll-ränta och att då skjuta på reinvesteringar som leder till lägre driftkostnader är ett dåligt beslut till följd av ett sätt att

räkna som passerat sitt bäst-före-datum för länge sedan.

Budgetförslaget i korthet

Miljöpartiet föreslår en skattesats på 18,55 kr. I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar i kronor med förutom en i AFN på 1,4 mnkr där vi väljer att disponera pengarna annorlunda inom nämnden. Utöver det satsar vi i vår budget 33,4 mnkr extra i nämnderna och höjer balanskravsresultatet med 4,5 mnkr.

Nedan redovisas de ekonomiska skillnaderna jämfört med Alliansens budget:

- ❖ Höjd skattesats med 12 öre vilket ger 37,5 mnkr mer i skatteintäkter
- ❖ Balanskravsresultatet – 4,4 mnkr högre än Alliansen
- ❖ Kommunstyrelsen och välfärd – 4,5 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Fritidsnämnden – 2,2 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Kulturnämnden – 2,23 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Miljö- och stadsbyggnadsnämnden – 500 tkr mer än Alliansen
- ❖ Natur- och Trafiknämnden – 1, 25 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Socialnämnden – 9 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Utbildningsnämnden – 12,75 mnkr mer än Alliansen
- ❖ Äldrenämnden – 1 mnkr mer än Alliansen

Höjningen möjliggör våra satsningar på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart Nacka och satsningar på barn och unga, miljö och klimat, förebyggande arbete, människor i behov av stöd samt bostäder för alla.

*”Varför ska jag bry mig om kommande generationer?
De har aldrig gjort något för mig”*
Groucho Marx

Förslag till mål och budget

I Miljöpartiets budget prioriteras satsningar på främst förskola, människor i behov av stöd, miljö och klimat samt kommunens egen personal. Miljöpartiet föreslår en höjning av skattesatsen vilket gör att kommunalskatten hamnar på 18:55 kr. Det budgeterade resultatet exklusive exploateringsvinster landar på 92,4 miljoner kronor, vilket sett till en löpande femårsperiod håller sig inom ramen för kommunens finansiella mål om ett resultatöverskott på 2%. De kommande åren beräknas resultaten bli

Verksamhetens nettokostnader

Nämndernas nettokostnader inklusive tunnelbanan har ökat med cirka 204 miljoner kronor jämfört med budgeten för 2019. Ökningen består av volymökningar på cirka 119 miljoner kronor och satsningar och checkökningar på cirka 85 miljoner kronor. Miljöpartiet vill också flytta över en del "växtverkskostnader"

högre vilket också krävs för en kommun i stark tillväxt.

I Miljöpartiets budget finns alla Alliansens satsningar med utöver en omprioritering i AFN. Utöver det satsar vi i vår budget cirka 38 miljoner kronor extra.

Balanskravsresultatet

Balanskravsresultatet för 2020 uppgår i Miljöpartiets budget till 493 miljoner kronor vilket är 226 miljoner kronor högre än det budgeterade resultatet för 2019. Åren 2021–2022 sammantaget beräknas balanskravsresultatet öka.

som uppstår när vi växer snabbare än normalt från kommunens olika verksamheterna till kommunstyrelsen. Det kan t.ex. röra sig om kostnader för skollokaler som temporärt inte går att utnyttja fullt ut på grund av planeringssvårigheter, eller ökade kostnader för temporära idrottsytor.

Satsningarna i Miljöpartiets budget utöver de i Alliansbudgeten består av:

- ❖ Minskade barngrupper i förskolan 10 mnkr
- ❖ Socialsekreterares arbetssituation 6 mnkr
- ❖ Förebyggande insatser missbruk och psykisk hälsa unga 3 mnkr
- ❖ Växtvärk 3 mnkr
- ❖ Kulturinsatser 2,23 mnkr
- ❖ Badanläggning i Fisksätra 2 mnkr
- ❖ Pedagogiska måltider 2 mnkr
- ❖ Klimat- och miljödirektör 1,5 mnkr
- ❖ Integrationsåtgärder nyanlända 1,4 mnkr
- ❖ Slopade insatser försörjningsstöd -1,4 mnkr
- ❖ Äldreombud 1 mnkr
- ❖ Bryggor och badplats 1 mnkr
- ❖ FN-skolor 750 tkr
- ❖ Bullerskyddsutredningar 500 tkr
- ❖ Naturvårdsplan 250 tkr
- ❖ Miljöbidrag idrottsföreningar 200 tkr
- ❖ Investeringar i solenergi 100 mnkr
- ❖ Direktägda hyresbostäder 200 mnkr

Verksamhetens nettokostnader (tkr)		2018	2019	2020	2021	2022
före avskrivningar och reavinst		Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
Kommunstyrelsen inklusive oförutsett		-136723	-296826	-171321	-167885	-173582
Arbets- och företagsnämnden		-181993	-230339	-239862	-243112	-248802
Fritidsnämnden		-155449	-160549	-168450	-183640	-200160
Kulturnämnden		-138786	-137670	-144910	-144529	-146249
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden		-31713	-39977	-33526	-33026	-33026
Äldrenämnden		-807257	-808474	-833602	-854469	-886787
Socialnämnden		-727139	-807056	-840556	-835109	-838662
Natur- och trafiknämnden		-243069	-266322	-287191	-300499	-313081
Utbildningsnämnden		-2796727	-2859930	-2930267	-2962213	-3023446
Överförmyndarnämnden		-8681	-8121	-8121	-8421	-8621
Summa nämnder och verksamheter		-5227538	-5615264	-5657807	-5732905	-5872417
Tunnelbana		-25 000	-23 800	-27 800	-23 800	-17800
Finansiell verksamhet		253538	757833	682382	466554	1070392
Verksamhetens nettokostnader totalt		-4999000	-4881232	-5003225	-5290150	-4819825

Tabell verksamhetens nettokostnader i tusen kronor

Resultaträkning med balanskravsresultat (Mnkr)		2018	2019	2019	2020	2021	2022
		Budget	Budget	Prognos	Budget	Plan	Plan
Nettokostnader före avskrivningar & reavinst		-4999,0	-5058,0	-4881,2	-5003,2	-5290,2	-4819,8
Jämförelsestörande poster		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Realisationsvinster försäljning tomträtter		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga realisationsvinster		0,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Avskrivningar		-220,7	-241,2	-247,0	-254,3	-267,2	-289,0
Verksamhetens nettokostnader		-5219,7	-5298,2	-5127,2	-5256,5	-5556,4	-5107,8
Skattenetto		5293,0	5578,2	5567,6	5758,2	5834,9	6074,5
Finansnetto		17,0	-11,8	6,0	-8,1	-21,1	-30,1
Resultat före extraordinära poster		90,3	268,2	446,4	493,6	257,5	936,6
Extraordinära poster		0,00	0,0	-85,2	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		90,3	268,2	361,2	493,6	257,5	936,6
Varav exploateringsreavinst		97	163,0	318,0	401,2	146,7	771,3
Årets resultat exklusive exploateringsvinster		-6,7	105,2	43,2	92,4	110,8	165,3
Balanskravsresultat		90,3	267,2	360,2	492,6	256,5	935,6
Resultatöverskott		-0,1%	1,9%	0,8%	1,6%	1,9%	2,7%
Alliansens balanskravsresultat		75,3	267,2	127,1	488,2	256,6	935,9

Tabell resultaträkning med balanskravsresultat

Finansiell verksamhet

Internräntan – Miljöpartiet gläds åt att kommunen genomfört vårt förslag om att låna upp pengar via egna obligationer istället för som tidigare via vanliga banklån. Detta har lett till kraftigt sänkta räntekostnader och bidragit till att vi går in i 2020 med en väldigt låg skuldsättning. Idag kan vi via obligationsmarknaden låna upp pengar till nära-noll-ränta vilket innebär att internräntan på 1,75 %, som ska spegla en mer långsiktig finansieringsnivå,

lämnar ett välkommet överskott till kommunens finanser.

Även om ränteläget förmodligen kommer att höjas under det kommande året finns det ingen anledning till att internräntan redan idag ska belasta olika hållbara investeringar med alltför höga räntekostnader. När vi nu går in i en period med tunga investeringar vill vi att kommunen ser över gapet mellan internräntan och den faktiska räntan, så att inte investeringar i t.ex. solceller, nya skolor eller idrottsanläggningar

finansierar andra delar av kommunens verksamhet med överräntor. Miljöpartiet föreslår också en modell med differentierade internräntor där investeringar som motverkar uppfyllelsen av kommunens miljömål belastas med högre kapitalkostnader och investeringar som bidrar till att uppfylla dessa får lägre kapitalkostnader.

Internhyror – Hyran för verksamhetslokaler höjs generellt med 2 procent jämfört med 2019 års nivå men Miljöpartiet anser att hyresersättningen för skollokaler ska brytas loss ur skolpengen och ersättas i ett system vid sidan om denna. Det är viktigt att alla skolor via skolpengen får lika mycket pengar per elev till den pedagogiska verksamheten. Det är också viktigt att extra pengar som tilldelas för socioekonomiska skillnader inte äts upp av höga hyreskostnader. Vi tror också att en sådan förändring av skolpengen ger ett bättre incitament till lokalenheten att driva på en utveckling mot flexiblere, mer välutnyttjade lokaler och på sikt lägre lokalkostnader för Nackas skolor.

Skattenetto

Miljöpartiet föreslår en höjning av skattesatsen till 18,55 kr. Skatteintäkterna beräknas under 2019 öka med 202 mnkr jämfört med prognosen för 2019. Miljöpartiet ser inget självändamål i att tävla om Sveriges lägsta skattesats och

Tabellen visar kommunens skattenetto i miljoner kronor

Pris- och lönekomensation – Budgeten ger ingen generell komensation för löne- och prisökningar under budgetperioden 2020. Viss komensation ges till prioriterade verksamheter genom checkhöjningar. Det har länge talats i generella termer om ”effektivisering genom digitalisering”. Eftersom vi nu står för ett historiskt tekniksprång där robotisering och artificiell intelligens kommer att avlasta mer och mer av mänskligt arbete, tror vi att det nu finns stora effektiviseringsvinster att hämta via digitalisering under de närmaste åren.

Personalomkostnadspålägg – PO-pålägget ska täcka de faktiska kostnaderna kommunen har för sin personal. Miljöpartiet tycker det är bra att kommunen infört det differentierade PO-pålägg vi föreslog i vår budget 2018. Eftersom kommunen tidigare räknat med samma PO-pålägg för både hög- och låginkomsttagare har det varit svårt att konkurrera med låglöne-sektorer som t.ex. hemtjänsten. Nacka kommun har ingen kommunal hemtjänst för att det inte har gått att konkurrera prismässigt med privata utförare. Med det nya differentierade PO-pålägget borde detta nu bli möjligt, om inte vill vi att kommunen utreder varför Nacka inte klarar av att erbjuda ett kommunalt hemtjänstalternativ samtidigt som det går bra i övriga Sverige.

är beredd att behålla den något högre skattesatsen framöver om det skulle visa sig nödvändigt för att trygga välfärden, bidra till de uppfyllelse av de globala klimatmålen och bygga ett hållbart samhälle.

Skattenetto (Mnkr)	2018	2019	2020	2021	2022
	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
Skatteintäkter (inkl avräkning)	5408,0	5594,4	5781,0	5991,1	6280,5
Allmän kommunalskatt	5429,0	5641,4	5795,7	5991,1	6280,5
Avräkning	-21,0	-47,0	-14,7	0,0	0,0
Generella stadsbidrag och utjämning	-115,0	-26,8	-22,8	-156,2	-206,1
Inkomstutjämning	-586,0	-545,5	-526,0	-586,2	-630,2
Kostnadsutjämning	355,0	385,8	304,6	268,3	281,4
Införandebidrag	10,0	0,0	38,4	0,0	0,0
Regleringsavgift/bidrag	16,0	72,5	109,2	127,9	111,0
LSS	-103,0	-118,5	-128,4	-130,0	-132,0
Fastighetsavgift	152,0	157,4	163,7	163,7	163,7
Övriga generella stadsbidrag	41,0	21,4	15,6	0,0	0,0
Flyktingersättning + byggbonus	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa skattenetto	5293,0	5567,6	5758,2	5834,9	6074,5

Tabell finansnetto, miljoner kronor

Finansnetto (Mnkr)	2018	2019	2020	2021	2022
	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
Utdelning kommunala bolag	18,0	21,0	26,8	26,8	26,8
Finansiella intäkter	15,0	16,9	8,3	11,8	16,1
Finansiella kostnader	-16,0	-31,8	-43,2	-59,6	-72,9
Totalt	17,0	6,0	-8,1	-21,1	-30,1

Kommunstyrelsen

Nacka bygger stad och än har vi möjlighet att påverka vilket samhälle vi lämnar över till kommande generationer. Vi har möjlighet att styra inriktningen på stadsbyggandet med en mer demokratisk fördelning av gaturummet, skapa nya mötesplatser och bygga mer klimatsmart i massivträ och för olika tjocka plånböcker. Miljöpartiet vill att minst ett av de höga hus som planeras i centrala Nacka byggs i massivträ och vill att inriktningen ska vara att alla nya förskolor och skolor ska byggas i massivträ.

Miljöpartiet vill att kommunen för en mer aktiv roll i omställningen mot ett fossilfritt samhälle och bidrar till utvecklingen. Mycket forskning pågår idag kring vätgas, bl.a. med ett mål om fossilfritt stål där kolet ersätts med vätgas vid

tillverkningen. I Vårgårda, en liten kommun med knappt 12 000 invånare har man renoverat sitt miljonprogramsområde och blivit helt självförsörjande på el och värme året runt via solceller på taken och ett vätgasdrivet bränsle-cellssystem.

I Mariestad, en kommun med 25 000 invånare har man byggt en tankstation för vätgasbilar där all vätgas tillverkas på plats med hjälp av solceller. I Nacka ökar antalet elbilar men eldrivna bränslecells-bilar som tankas med vätgas är det desto sämre med. Vätgasbilen har alla elbilens fördelar men har inte samma räckviddsbegränsning. Dagens vätgasbilar går lika långt eller längre än vad motsvarande fossilt drivna bilar gör. Vi vill utreda förutsättningarna för en vätgasmack i Nacka och ta kontakt med en intressent som är villig att anlägga en sådan.

I stadsbyggandet kan vi se hur geografiska utmaningar ger upphov till konkreta problem som måste lösas nu, inte senare. Nacka är nämligen både kuperat och bergigt, något som arbetet med Nya gatan tydligt visat. Där blir vår oförmåga att planera samhället för framtiden tydligt eftersom vi tvingas spränga bort stora

mängder berg för att anlägga garage under bostadshusen, trots att självkörande fordon kommer vara en naturlig del av morgondagens samhälle och trots att vi måste arbeta för andra mobilitetslösningar där fokus inte ligger på privatbilen.

Hur vi planerar och bygger Nacka bestämmer vi nu och det betyder att vi måste flytta fokus från parkeringsplatser för privatbilar i centrala Nacka till angoringsplatser för framtidens autonoma fordon. Vi behöver planera för framtidens tekniska lösningar och anlägga teknikkulvertar där alla ledningar går i samma tunnlar vilket underlättar underhåll genom att vi undviker att gräva upp gatan varje gång något ska göras under jord.

När Nacka växer måste vi också samarbeta med de gatuföreningar som finns för att sänka kostnaderna för anläggandet av nya vägar genom att t.ex. se över vägstandard, vilka vägar som behöver gång- och cykelbanor eller som kan vara enkelriktade. Som det ser ut idag blir kostnaderna för höga och enskilda individer drabbas för hårt.

När Nacka förtätas behöver vi tänka kreativt och titta på strategiska markbyten och förvärv. Miljöpartiet tycker det är bra att kommunen efter vårt förslag tittar på ytor tredimensionellt vad gäller ägande för anläggande av ytkrävande verksamheter som idrott. Vi vill också att det görs en inventering av bergrum belägna inom kommunen och att möjligheterna att förvärva de som har ett strategiskt värde utreds. Miljöpartiet anser att en del av bergrummen skulle kunna användas av kommunen i framtiden och därmed kan förvärfvas i ett strategiskt syfte för att lagra snö från vinterväghållningen som kan ge fjärrkyla på sommaren, upplåta till serverhallar som kan förse centrala Nacka med fjärrvärme under vinterhalvåret eller titta på andra användningsområden som parkering, odling, återvinningscentral/kretsloppspark, idrott, skyddsrum, småindustri, upplevelsecenter, konsertlokal, konsthall, konferensanläggning, skyddsrum, småindustri, grannverkstäder med mera. Vi vill också att det tas fram

ett förslag med högre bostadshus för att bereda plats för både en 11-spelarplan och 360 bostäder på Sicklavallen och att den bollplan som finns i Henriksdals planprogram utökas till en elvaspelarplan.

Nya gatan visar också på hur vi måste arbeta mer med dagvattenhantering, särskilt eftersom vår största sjö Järlasjön sträcker sig in i centrala Nacka. Ett kuperat och bergigt landskap är en utmaning för regeln om att dagvatten ska tas om hand inom eget område. Vi behöver bygga kommunala anläggningar som tar hand om vattnet där det inte går att göra lokalt. I centrala Nacka vill vi både utnyttja delar av Saltsjöbanas spårområde och anlägga en park i Kyrkviken med öppen dagvattenhantering.

Samtidigt behöver vi en regel om att alla nya träd som planeras på torg och längs gator i centrala Nacka ska planteras i skelettjordar med biokol, så att dagvatten tas om hand och renas samtidigt som vi får livskraftiga träd. Vi vill återanvända sprängsten från tunnelbanebygget i arbetet för ett tystare Nacka med gabioner som kan utvecklas till gröna bullerskydd längs Värmdöleden och där det är lämpligt som avskiljare mellan gång- och cykelbanor samt annan trafik.

Anläggandet av offentliga dricksvattenfontäner minskar behovet av flaskvatten och både onödiga transporter och plastflaskor kan undvikas. Att gå från slit och släng betyder också att göra något så litet som att inte längre erbjuda engångsmuggar i stadshuset, vare sig till anställda eller besökare. Visst kostar porslinsmuggar mer i inköp och drift, men att ta hand om dem kan också vara ett arbete för någon som står långt ifrån arbetsmarknaden eller kanske just lär sig svenska. Det kostar mer ekonomiskt i ett kortare perspektiv, men inte ekologiskt och socialt eller i ett längre perspektiv.

Vi måste helt enkelt börja tänka mer långsiktigt. Mer hållbart. De beslut vi fattar idag påverkar kommande generationer. Att i våra underlag ta hänsyn till det och i tjänsteskrivelser redovisa påverkan inte bara på dagens barn,

utan också morgondagens, är därför inte bara nödvändigt utan också naturligt.

Miljöpartiets förslag

Allt politiskt arbete och det i kommunens verksamheter måste kopplas till de sex lokala miljömålen om dessa ska få någon praktisk betydelse. I dag saknas en tydlig struktur för hur politiken, olika enheter och kommunens verksamheter ska samarbeta för miljömålsuppfyllelse. Miljöpartiet vill anställa en klimat- och miljödirektör med ett övergripande ansvar så att miljömålsarbetet får ett verkligt genomslag i alla kommunens verksamheter.

För att underlätta omhändertagandet av dagvatten vill Miljöpartiet att kommunen tar kontakt med Stockholm Vatten och Avfall för att utreda förutsättningarna för att koppla in delar av Nackas dagvattennät på den nya "Östbergatunneln" för dagvatten från Sicklaanläggningen vid Hammarbybacken till Saltsjön som bolaget planerar. Den del av tunneln som passerar Nacka är tillräckligt dimensionerad för att klara av att ta emot dagvatten även från Sicklaområdet och Stockholm ser inte några tekniska hinder för att göra detta. Vid Kyrkviken vill vi skapa Kyrkviksparken, en vacker våtmarkspark där förorenat regnvatten kan renas naturligt på sin väg ner mot Järlasjön. En park vid Kyrkviken kräver att en bit av Järlaleden får maka på sig till förmån för det

gröna. Den centralt belägna Kyrkviksparken med sitt mikroklimat och perfekta söderläge skulle generera enorma värden både socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Centrala Nacka saknar icke kommersiella mötesplatser.

Vatten behövs för allt liv. Vatten är också en av Nackas största tillgångar. Nackas sjöar och vattendrag är övergödda och fulla av miljöskadliga ämnen, som till stor del rinner till med dagvattennät. Miljöpartiet vill se mer gröna tak och annat naturligt omhändertagande av dagvatten istället för mekanisk rening. Särskilt utsatt är Nackas största sjö Järlasjön. Miljöpartiet välkomnar majoritetens satsning på förbättrad vattenkvalitet med skapade av våtmarkspark och aluminiumutfällning, som vi i flera år budgeterat samma summa som kommunen nu avsätter för.

Miljöpartiet vill också flytta över en del av de "växtverkskostnader" som uppstår när vi växer snabbare än normalt från verksamheterna till kommunstyrelsen. Det kan t.ex. röra sig om kostnader för skollokaler som inte används fullt ut innan antalet barn vuxit ikapp, eller ökade kostnader för temporära idrottsytor. För 2020 avsätter vi 3 mnkr till detta.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 12 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1,5 mnkr till en klimat- och miljödirektör för att samordna kommunens klimat- och miljöarbete.
- ❖ Ökad ram 3 mnkr "växtverkskostnader"

Tabell Kommunstyrelsens driftbudget

Kommunstyrelsens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020		
				Verksamhet	Volym	Alliansen		MP	tkr	%
Kommunfullmäktige	-6 027	-6 487	-6 488	300	0	0	-6 187	300	-4,6	
- varav revision	-2 511	-2 671	-2 671	0	0	0	-2 671	0	0,0	
Kommunstyrelsen	-39 305	-40 930	-63 600	-9 900	-29 100	-29 100	-79 930	-39 000	95,3	
Varav saneringskostnader	0	0	-63 600	0	0	0	0		0,0	
Stadsledningskontoret	-30 025	-39 741	-45 736	3 600	0	-1 500	-37 641	2 100	-5,3	
varav stab	0	0	0	-16 400	0	0	-16 400		0,0	
Stöd- och serviceenheten	-59 550	-59 550	-64 582	17 000	14 200	14 200	-28 350	31 200	-52,4	
Enheten för bygg och anläggning	0	-6800	-6800	0	0	0	-6 800	0	0,0	
Enheten för fastighetsförvaltning	39 000	26 800	6 800	-10 160	0	0	16 640	-10 160	-37,9	
Myndighets- och huvudmannaeenheter	0	0	-3 000	0	0	0	0	0	0,0	
Välfärd Skola	10 000	10 300	-8 000	100	0	0	10 400	100	1,0	
Välfärd Samhällsservice	3 000	8 900	-2 000	500	0	0	9 400	500	5,6	
Brandförsvaret	-38 816	-39 819	-39 820	-1 034	0	0	-40 853	-1 034	2,6	
Kostnader för att bygga stad	0	0	0	0	0	-3 000	-3 000	-3 000		
Oförutsett	-15 000	-15 000	0	0	10 000	10 000	-5 000	10 000	-66,7	

Arbets- och företagsnämnden

Miljöpartiet vill se ett humant Nacka där vi tar hand om varandra och särskilt personer som är i behov av hjälp och stöd. Tillsammans måste vi ta ett större ansvar för en hållbar ekonomi där vi ställer om. Återbruk och återvinning skapar jobb och tar tillvara resurser. Vi behöver också titta på hur vi kan underlätta för en delningsekonomi och stötta entreprenörskap och företagande även på detta område. Fler flexibla arbetskontor och företagshotell behövs också i Nacka, för att underlätta distansarbete och för småföretagare. När vi planerar kommunala byggnader behöver vi ha flexibilitet med samutnyttjande och utnyttjande på olika tider i åtanke, så att delar av lokalerna kan ställas om till annat om behovet för den verksamhet som finns där minskar.

Satsningen på hembesök som kontrollfunktion för nyansökningar inom ekonomiskt bistånd är inte en prioritering som Miljöpartiet väljer att göra, varför dessa medel inte finns med i vårt budgetförslag. Vi ser att dessa satsningar skulle ta mycket personalresurser i anspråk, försena utbetalningarna och ifrågasätter dess effektivitet för att hjälpa människor i behov av stöd.

Volontärverksamheter i Nacka bedriver ett mycket gott arbete och ser till att nyanlända får de möbler och annan utrustning som de behöver för sitt boende och som inte kommunen bidrar med. Volontärerna bedriver även en omfattande social verksamhet, där nyanlända får stöd i olika sammanhang, hjälp med svenskinläringen, kontakter med myndigheter etc. Arbetet bedrivs helt ideellt. Verksamheten har

potential att ytterligare utvecklas om resurser finns varför det är viktigt att satsa på den.

Nyanlända har i många fall yrkeserfarenhet från de länder de kommer ifrån. Ofta i bristyrken på den svenska arbetsmarknaden och då även i Nacka. De som inte har yrkeserfarenhet sätts i utbildning med inriktning att kunna komma ut i arbetslivet så snart som möjligt. Problemet här i Nacka är att det i stort sett saknas möjligheter att skaffa bostad efter den tvååriga etableringsfasen. Det innebär att de resurser och ekonomiska medel som under etableringsfasen läggs på att nyanlända ska kunna försörja sig själva, inte leder till att det potentiella tillskottet på arbetskraft och därmed även ökat skatteunderlag kommer kommunen till del då nyanlända måste söka sig till andra kommuner. Miljöpartiet ifrågasätter den nu tillämpade principen att nyanlända utan undantag måste lämna sina tillfälliga bostäder efter etableringsfasen. Konsekvenserna blir varken bra för enskilda individer, kommunen eller rent samhällsekonomiskt. Speciellt svåra blir konsekvenserna när det är nyanlända som inte har avslutat sin utbildning eller annan pågående aktivitet när etableringstiden går ut. De tvingas då flytta till en annan kommun om de inte hittar bostad i Nacka, med de konsekvenser det får. Vi vill därför att en individuell prövning ska göras om det är motiverat att en nyanländ får bo kvar i sin tillfälliga bostad under en bestämd tid.

Miljöpartiets förslag

Volontär i Nacka gör mycket gott arbete och vi ser gärna att verksamheten utvecklas och väljer därför att satsa på den i vår budget. Som samordnare av volontärverksamheten i Nacka är Volontär i Nacka både viktig och nödvändig då den kan stötta även andra frivilligorganisationer.

Vi vill också att nyanlända ska få avsluta sin utbildning även efter den tvåårsgräns som finns för egen bostadsförsörjning. Vi behöver följa upp hur många som har fått jobb i Nacka efter etableringstiden och sätta långsiktigt fokus på att få nyanlända i arbete här i Nacka samtidigt

som en bättre matchning sker inom olika yrkesområden där brist på arbetskraft idag finns. Idag läggs medel under etableringsfasen men till följd av att många därefter lämnar Nacka så

går kommunen miste om arbetskraft och skatteunderlag. Vi vill att en individuell prövning görs och att det när det är motiverat leder till att en nyanländ kan få bo kvar i sin etableringsbostad under ytterligare en förutbestämd tid.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 12 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1 mnkr Volontär i Nacka
- ❖ Ökad ram 400 tkr etableringsbostäder

Tabell Arbets- och företagsnämndens driftbudget

Arbets- och företagsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Grundläggande vuxenutbildning, check	-6 228,2	-8 134,2	-8 133,0	706,0	0,0	0,0	-7 428,2	706,0	-8,7
Gymnasial vuxenutbildning, check	-40 505,8	-38 700,8	-38 701,0	991,0	0,0	0,0	-37 709,8	991,0	-2,6
Svenska för invandrare, SFI, check	-12 996,7	-12 780,7	-13 281,0	-83,0	0,0	0,0	-12 863,7	-83,0	0,6
Arbetsmarknadsinsatser check	-28 043,1	-28 006,1	-19 506,0	8 727,0	0,0	0,0	-19 279,1	8 727,0	-31,2
Arbetsmarknadsinsatser övrigt	-31 792,4	-31 792,4	-22 792,0	4 500,0	0,0	0,0	-27 292,4	4 500,0	-14,2
Samhällsorientering, kundval	-3 214,6	-995,6	-996,0	0,0	0,0	0,0	-995,6	0,0	0,0
Myndighet & Huvudmänna+dödsbohantering	-38 149,6	-41 855,3	-44 755,0	2 085,0	-1 900,0	-500,0	-40 270,3	1 585,0	-3,8
Nämnd och nämndstöd	-757,5	-833,5	-834,0	-983,0	0,0	0,0	-1 816,5	-983,0	117,9
Ekonomiskt bistånd	-71 889,5	-80 604,5	-84 204,0	-6 189,0	0,0	0,0	-86 793,5	-6 189,0	7,7
Ensamkommande barn	0,1	-2 514,9	-2 515,0	2 049,0	0,0	0,0	-465,9	2 049,0	-81,5
Nyanlända - flyktingar	51 584,0	19 311,0	27 311,0	-5 569,0	0,0	-1 000,0	12 742,0	-6 569,0	-34,0
Nyanlända flyktingar - bostadsförsörjning	0,0	-18 993,0	-21 933,0	1 704,0	0,0	-400,0	-17 689,0	1 304,0	-6,9
Summa	-181 993,3	-245 900,0	-230 339,0	7 938,0	-1 900,0	-1 900,0	-239 862,0	6 038,0	-2,5

Fritidsnämnden

När Nacka växer är det viktigt att vi planerar för och bygger fritidsanläggningar så att antal idrottsplatser och ytor för spontanlek per capita inte minskar när vi blir fler invånare. Det är särskilt viktigt för de centrala delarna av Nacka där mark är hårdvara och gärna exploateras på andra sätt än genom att utveckla grönområden, parker samt sport- och lektytor. Kommunen har ett stort ansvar att planera samhället efter lek och rörelse så att vi kan mötas

över generationerna och så att rörelse i vardagen uppmanas.

Den kapacitetsutredning som kommunen tagit fram behöver kompletteras med information om hur många utövare hemmahörande i andra kommuner som använder Nackas anläggningar. Utredningen skulle också behöva kompletteras med socioekonomiska faktorer då det idag inte framgår vilken typ av aktiviteter som erbjuds i kommunens olika delar. Socioekonomisk och kulturell bakgrund styr våra fritidsvanor. Det finns även ett behov av mindre könsneutrala omklädningsrum utöver de traditionellt större män/kvinnor omklädningsrum som finns idag.

Miljöpartiet arbetar för en bättre samordning och planering kring samutnyttjande av lokaler så att ytor som står tomma efter kontorstid kan användas av föreningslivet. Våra lokaler behöver vara flexibla både sett till användningsområde och användare. Idag uppstår det problem när ansvaret för lokaler ligger på olika enheter

och det blir sårbart när en enskild verksamhetsinnehavare kan neka föreningar att använda lokaler eller utrustning. Det ska klart framgå vem som hyr ut lokaler och vem som får hyresinkomsten. Därför vill vi se över detta område så att samutnyttjandet av lokaler även fungerar i praktiken.

Vi vill råda bot på bilberoendet som är kopplat till fritidsaktiviteter genom att se till att det finns lokala fritidsanläggningar inom gång- och cykelavstånd runt om i kommunen och särskilt satsa på anläggningar som kan nås med gång-, cykel- och kollektivtrafik och där mindre autonoma bussar kan vara en del av lösningen för att säkert och snabbt köra barn mellan vardag och fritid. I den del av Nacka som står inför störst förtätning, Västra Sicklaön, har vi framgångsrikt drivit på att kommunen ska beakta möjligheterna som den tredimensionella fastighetsbildningen ger. Vi vill också strategiskt förvärva berggrum för att bl.a. använda dessa för fritidsverksamheter. Vi vill också undersöka hur idrottsytor kan tillskapas i anslutning till samt på överdimensionerade delar av Saltsjöbadsleden samt på Värmdöleden genom att denna i centrala Nacka förläggas i en tunnel.

Stora besparingar kan göras både ekonomiskt och miljömässigt genom att som vi föreslår anställa en klimat- och miljödirektör med det övergripande ansvaret för kommunens hållbarhetsarbete. Vi vill redan nu förbereda

så att alla konstgräsplaner i kommunen har värmeslingor och kan kopplas till en klimatsmart värmekälla, exempelvis solvärme,

men även behålla en del mindre bollplaner i grus/asfalt för att kunna spola dem för skridskoåkning vintertid.

När konstgräsplaner blir allt vanligare är det viktigt att vi arbetar med att få de mest miljövänliga. Nacka har idag inga konstgräsplaner med granulat av nermalda bildäck utan samtliga planer använder sig av mer miljövänliga alternativ. De är dock inte de mest miljövänliga granulatalternativen på marknaden och det finns idag andra alternativ som Nacka bör titta på.⁶ Miljöpartiet välkomnar den handlingsplan som tagits fram för hanteringen av konstgräs men ser att arbetet behöver utvecklas och materialutvecklingen följas.

Miljöpartiets förslag

Fisksätra är redan idag ett av Sveriges mest tätbefolkade områden och fler bostäder planeras här. Det kommer också bli en ny stor skola här om några år, kommunikationerna hit är bra och många fler skulle ha glädje av en simhall här, något som även kommunens egen utredning om var en simhall bäst placeras tydligt visade.

Att nya Näckenbadet visat sig bli så dyr att ingen vill bygga den gör att det finns möjlighet att istället bygga en simhall där det är samhällsekonomiskt vettigast. Om nya Näckenbadet ändå placeras till Neglinges villaområde vill vi bygga en badanläggning mer anpassad för bad än längdsimning i Fisksätra. En badanläggning med kortare grundare bassäng mer anpassad för barn och vuxna som behöver lära sig simma. En mindre bassäng med varmare vatten som lämpar sig för rehab och babysim. En välutrustad badavdelning med bubbelpool, kallbad, torrbastu respektive ångbastu blir också en attraktion som i sig drar besökare och en mötesplats. Investeringen i en badanlägg-

⁶ Det finns t.ex. växtbaserade granulat, se https://www.unisport.com/sv/saltex-bio-fill?fbclid=IwAR1DfgKDOZoxXjiJoNC_77TDSolZdtq2yM73zmzpgqsvaRQpIxcawya5g

ning i Fisksätra i anslutning till den nya idrottshallen beräknas till 50 mnkr⁷ och driftsnettot beräknas till 2 mnkr. I budgeten för 2020 avsätts 2 mnkr till projektering.

Vi vill energieffektivisera kommunens fritidsanläggningar. Merkostnaden för att bygga energieffektiva idrottshallar är marginell och sparas in redan efter ett par år. Tyvärr görs inte detta då det saknas en strategi och det finns även bristande kunskap och erfarenhet om hur miljökrav ställs. Miljöpartiet vill se tydligare medel för att nå klimatmålen för anläggningar och att kommunen i sitt stöd till föreningslivet för anläggningarna ska införa en miljöstyrning för att miljö- och klimatmässigt bättre alterna-

tiv alltid ska väljas i beslut kring drift, anläggning och investeringar. Medlet kan t.ex. vara i form av ekonomisk kompensation till föreningar för mellanskillnaden mellan långsiktigt ekonomiskt och ekologiskt hållbara alternativ och kortsiktigt inköpsmässigt mindre hållbara alternativ. Eller genom att den förening som väljer mindre hållbara alternativ får mindre stöd. Meningen med miljöstyrningen ska helt enkelt vara att det ska framstå som ett klart bättre alternativ att bidra till miljö- och klimatmässigt hållbara anläggningar. Vi vill titta på hur en miljöstyrning vid stöd för drift, anläggning och investering i kommunens samt föreningslivets anläggningar kan utformas och börjar tillämpa denna i kommunens stöd till föreningslivet.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 12 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 2 mnkr badhus i Fisksätra
- ❖ Ökad ram 200 tkr miljöstyrande bidrag

Tabell Fritidsnämndens driftbudget

Fritidsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Verksamhet	-35 088	-35 623	-35 623	1 790	0	0	-33 833	1 790	-5,0
Miljö- och klimatåtgärder anläggningar	0	0	0	0	0	-200	-200	-200	-
Fritidsanläggningar hyra/drift	-110 184	-121 204	-116 204	-1 572	0	-2 000	-124 776	-3 572	2,9
Nämnd och nämndstöd	-1 162	-1 162	-912	80	0	0	-1 082	80	-6,9
Myndighet & Huvudmänna	-9 016	-9 060	-7 810	500	0	0	-8 560	500	-5,5
Summa	-155 449	-167 048	-160 549	798	0	-2 200	-168 450	-1 402	0,8

⁷ Se t.ex. konsultbolaget PreDevos utredning för Region Gotland <https://gotland.se/100909>

Kulturnämnden

Miljöpartiets kulturpolitik är feministisk. Det innebär att förutsättningar ska ges för att alla ska kunna utveckla sin skapande förmåga och vara aktiva deltagare i kulturlivet. Kvinnors och mäns berättelser och erfarenheter ska likvärdigt belysas och representeras varför det behövs ett jämställdhetsperspektiv i kommunens kulturverksamheter. Miljöpartiet vill införa metoden "cultural planning" i stadsplaneringen vilket innebär att den kulturella dimensionen i stadsplaneringen ska lyftas fram och värderas. Kulturarvet och kulturmiljön ska ses som en resurs som bevaras men också används.

Miljöpartiet arbetar för bättre samutnyttjande av lokaler så att ytor som står tomma efter kontorstid kan användas för kulturverksamheter. Lokaler behöver vara flexibla både sett till användningsområde och användare. Idag kan det uppstå problem när ansvaret för lokaler ligger på olika enheter och det blir sårbart när en enskild verksamhetsinnehavare kan neka användning av lokaler. Därför vill vi se över detta område så att samutnyttjandet av lokaler även fungerar i praktiken.

Vi vill ge Kulturnämnden i uppdrag att bedriva ett utvecklingsarbete för jämställdhetsintegration för att kulturverksamheterna inom kommunen ska bidra till att nå de jämställdhetspolitiska målen. Alla människor ska ha rätt att på likvärdiga villkor kunna delta i vårt kulturliv.

Därför ska kommunens kulturpolitik ifrågasätta etablerade normer och vara öppen i sina bedömningar och Kulturnämnden får i uppdrag att främja en lika och rättvis fördelning av kommunens resurser mellan flickors och pojkars kulturaktiviteter. Vi behöver arbeta aktivt för att barn ska välja aktivitet utifrån intresse och inte utifrån normerande förväntningar.

Miljöpartiet vill ha kommunala bibliotek som inte drivs av kommersiella mål. I vardagen är offentliga platser som bibliotek en mötesplats för alla – med böcker, ord, berättelser och kultur. Biblioteket ger utrymme även åt andra skapandeverksamheter och samtal, studieplatser, scen med filmvisning, sagostunder på olika språk och kreativ verkstad. Arbetet med att bevara vårt kulturarv ska utgå från jämställdhet, normkritiska perspektiv och mångfald.

Miljöpartiet ser att kulturarv kan skapa gemenskap och öppenhet i vårt gemensamma samhällsbygge. Vi vill att museet Hamn får ett utökat uppdrag att arbeta med kommunens kulturarv, både det materiella och det immateriella, utifrån jämställdhet, normkritiskt perspektiv och mångfald. Vi vill att museet ska ha ett aktivt arbete gentemot alla Nackas skolor för att kommunens elever ska kunna ta del av museets utställningar och andra verksamheter. Hembygdsgårdarna i Nacka är också betydelsefulla för det långsiktiga kulturarvsarbetet, särskilt då med det lokala närområdets historia i fokus. Miljöpartiet vill att Hamn ska drivas av kommunen istället för att låta en entreprenör sköta verksamheten. Tills detta händer fortsätter vi bevaka utvecklingen av hur museet sköts.

Miljöpartiet välkomnar att nämnden tittar på åtgärder för begränsad klimatpåverkan från de anläggningar som används. Att byta ut scenbelysning är ett litet steg på vägen men långt ifrån tillräckligt. Miljöpartiet vill ha en miljö- och klimatdirektör som arbetar nämndövergripande och koordinerar arbetet i alla kommunens verksamheter för att också de verksamheter som Kulturnämnden ansvarar för ska vara med och bidra till omställningen.

Miljöpartiets förslag

Skolan är en viktig kulturbärare och alla elever ska ha rätt att kunna utöva olika sorters kultur och konstarter inom ramen för skolans undervisning. Intresse för kulturupplevelser och eget skapande grundläggs tidigt. Miljöpartiet vill ha mer kultur samt ge kulturarbetare som musiker, skådespelare, bildkonstnärer, poeter och andra mer utrymme i barnens vardag och ökar därför ramen för kulturpengen så att även ett- och tvååringar får ta del av den.

I ett Nacka i omvandling finns många platser som förändras. En del av det gamla Nacka finns kvar till beskådan än idag och kulturpromenader och skyltar berättar om olika platser. Detta för att dagens medborgare ska få en inblick i vardagen hos gårdagens Nackabor och se hur en plats förändrats. I Nacka berättar kommunantikvarien om platsers historia och arkitektur och i Nackas lokalhistoriska bildarkiv finns många glimtar från gamla Nacka.⁸ När en bild trycktes upp på en garagefasad i Älta för några år sedan blev den ett uppskattat inslag i stadsbilden.⁹ Miljöpartiet vill se lokalhistoriskt konst- och bildprogram på olika platser (både fysiskt och geografiskt) där bilder och förklaringar kan ge perspektiv på platsen och digitalisera fler bilder i Nackas arkiv.

Konst och kultur har en viktig roll att spela också för att lyfta platser under tiden det byggs på olika platser i Nacka. Miljöpartiet arbetar för fler offentliga ytor som parker och torg och fler platser för spontankonst i vardagen. Offentlig konst gör att fler invånare får ta del av konst som utgår från den lokala platsens behov och involverar det lokala civilsamhället. När

Eftersom Miljöpartiet väljer att XX skatten så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 530 tkr kulturpeng förskola och skola
- ❖ Ökad ram 500 tkr lokal- och bildhistoriskt arkiv samt digitalisering av Nacka arkiv
- ❖ Ökad ram 500 tkr spontankonstytter och projektet konstkuben

konst och kultur tar plats i människors vardag, i parker, lekplatser, på gator och torg, i boendemiljöer och på arbetsplatser, så ges fler möjligheter till kulturupplevelser. Miljöpartiet vill se fler ytor för spontankonst, att kommunen inom ramen för programmet Konsten att skapa stad installerar platser för gatukonst dit även allmänheten har tillträde och möjlighet att utöva konst samt inrätta mobila utställningsytter på offentliga platser.

I en stad finns kultur för alla åldrar. Kulturen skänker upplevelser, får oss att tänka och ger lust att skapa. Därför vill vi satsa mer på kultur för *alla* och för kulturupplevelser tillsammans. Stockholms stad har sommarteatrar där Parkteatern turnerar runt på stadens utomhusscener. Vi vill att även Nacka tar del av detta och köper in föreställningar från Parkteatern.

Miljöpartiet vill att Nacka kommun ska bli fristadskommun och ansluta sig till den internationella organisationen ICORN:s fristadsprogram för att hjälpa kulturarbetare i behov av skydd.

⁸ Se <https://www.instagram.com/nackaantikvarien/> samt <https://www.nacka.se/uppleva--gora/kultur-och-museer/kulturhistoria/nacka-lokalhistoriska-arkiv/>

⁹ <https://news.cision.com/se/wallenstam/r/garage-konst-till-129-hyreslagenheter-med-5000-intressen-ter.c9821876>

- ❖ Ökad ram 350 tkr sommartheater
- ❖ Ökad ram 350 tkr fristadskommun

Tabell Kulturnämndens driftbudget

Kulturnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Kulturverksamhet	-44 134	-44 834	-44 834	-460	0	-1 700	-46 994	-2 160	4,8
Kundval eller check	-42 770	-43 650	-42 150	800	-400	-930	-43 780	-130	0,3
Anläggningar	-42 054	-42 514	-41 864	-1 830	0	0	-44 344	-1 830	4,3
Nämnd och nämndstöd	-1 158	-1 158	-1 108	80	0	0	-1 078	80	-6,9
Myndighet & Huvudmänna	-8 670	-8 714	-7 714	0	0	0	-8 714	0	0,0
Summa	-138 786	-140 870	-137 670	-1 410	-400	-2 630	-144 910	-4 040	2,9

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Miljöpartiet anser att stadsplaneringens viktigaste uppgift är att skapa socialt och ekologiskt långsiktigt uthålliga samhällen som även är ekonomiskt hållbara. Vi vill utveckla Nacka för kommande generationer och för att möta klimatutmaningen. Vi vill skapa ett mänskligare, tystare och grönare Nacka där alla kan trivas. Vi vill att all nybyggnation ska behöva ingen eller mycket liten mängd tillförd energi. Byggnadernas energiförsörjning ska framför allt komma från förnybara energikällor, gärna producerad på eller i närheten av byggnaden. Vi vill att kommunen markanvisar för minst ett plusenergi-flerbostadshus och arbetar för byggnader i massivträ, gröna tak och öppna dagvattenlösningar, allra helst när kommunen själv bygger. Vi vill också att kommunen prövar att ta med husgrundens klimatpåverkan som

ett kriterium vid markanvisningstävlingar eftersom det är en stor miljövinna att slippa krossa berg och istället för att gjuta i betong återanvända det till husgrunder. Inga moderna material kan heller tävla med natursten i fråga om hållbarhet och livslängd. Vi vill också att kommunen stöttar Betonginitiativet genom att i upphandlingar efterfråga den betong som har lägst klimatpåverkan och vidare undersöker vilka politiska styrmedel som är möjliga för att få olika byggaktörer i Nacka att använda betong med så låg klimatpåverkan som möjligt.

Att ta hand om mellanrummen och alla allmänt tillgängliga ytor är mycket viktigt för att skapa delaktighet och gemenskap. Vi har också ett kulturarv med vackra industribyggnader att förvalta och behöver en stadsplanering och arkitektursyn som tål framtidens krav på långsiktighet, funktion och kvalitet. Nybyggnation ska i första hand ske på redan hårdgjord eller tidigare utnyttjad mark och kollektivtrafiknära platser. Områden med höga naturvärden ska i möjlig utsträckning bevaras och bebyggelse ske med hänsyn till negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden. Vi behöver också ta hand om vårt vatten varför vi vill se riktlinjer för privat biltvättande på gator och andra hårdgjorda ytor, så att förorenat vatten med tungmetaller och andra miljöskadliga ämnen inte rinner med tvättvattnet ut i dagvattensystemet.

När vi planerar det gröna i staden vill vi i högre grad plantera träd och buskar med ätbara frukter och bär. Det är viktigt att det vi planterar är hållbart och har fler användningsområden i det ekologiska kretsloppet. Vi vill att kommunen

tar fram en plan för hur vi kan förbättra livsvillkoren för pollinerande insekter när vi förtätar och bygger stad. I planeringen av nya centrala Nacka behöver vi mer prioritera tillgången på växter som underlättar för pollinering att hitta föda från tidig vår till sen höst. Vi behöver också se över hur vi på olika sätt kan uppmuntra till en ökning av lokala bisamhällen i den nya staden. Vid nybyggnation vill vi reservera platser för stadsodling för de boende och även utnyttja tak och fasader för t ex odling och solenergi.

När Nacka växer är det mer och mer som ska få plats på samma plats. Något som är bristvara idag är väl tilltagna förskolegårdar. Boverket har som riktlinje en gårdsyta på 40 kvm per förskolebarn, en siffra att verkligen sträva efter här i Nacka för att kunna skapa en utemiljö med hög kvalitet. I områden där förtätningen är som störst borde kommunen arbeta mer med att se till att förskolorna får bra utformade gårdar, både för barnen under förskoledagen, men också så att gårdarna kan användas av närboende då förskolan är stängd. Lekvärdesfaktorn är ett utvärderingssystem inför bygglovsprövning och utgör ett av underlagen vid framtagande av detaljplaner som vi vill att kommunen börjar arbeta med. Lekvärdesfaktorn lyfter kvalitetsaspekter som friytor, tillgänglighet, vegetation, topografi, integration av lekutrustning, utsikt över grönska med mera.

En kommun med blandade bostads- och upplåtelseformer blir mindre segregerad och mer levande. Nacka har brist på både normalstora hyresrätter och små lägenheter med rimlig hyra som unga och äldre klarar av att betala och det är viktigt att vi får bättre balans i bostadsutbudet. Miljöpartiet vill att minst hälften

av de bostäder som byggs på kommunal mark ska vara hyresrätter.

För att möta klimatförändringarnas utmaningar för framtiden vill vi att stadsbyggandet i kommunen ska ske med en övergripande målsättning om ett helt klimatneutralt Nacka år 2040. Detta ställer höga krav på byggnaders och infrastrukturens utformning, på kollektivtrafik och andra trafiklösningar. Kommunen ska även verka för att det statliga Miljöstyrningsrådets minimikrav tillgodoses i alla stadsbyggnadsprocesser. När vi bygger nya bostadsområden och kvarter vill vi också att kommunen namnger nya gator, torg och parker jämställt. Både kvinnors och mäns namn och historier knutna till lokalhistorien ska plockas upp i stadsbyggandet.

Bilåkandet har under lång tid varit subventionerat på olika sätt och bilen som privat transportmedel är något vi alla vant oss vid. I Nacka regleras det hur mycket parkeringsplatser för bilar får kosta samtidigt som marknaden får bestämma priset på bostäder för människor. När bostäder byggs tvingas även de som inte har bil vara med och betala för de subventionerade parkeringsplatserna via högre hyror/månadsavgifter. Självklart finns det ett samband mellan pris och efterfrågan och fler och billigare p-platser gör att fler tar bilen. På samma sätt skulle fler och billigare hyreslägenheter leda till att fler kan hyra en egen bostad. Nacka måste ta sikte mot framtiden och sluta subventionera p-platser på bekostnad av bostäder. För att bättre ta kontroll över parkeringssituationen vill vi starta ett kommunalt parkeringsbolag. Kommunen ska också ta det övergripande ansvaret för upp- och utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon genom att ge tydliga ägardirektiv till Nacka Energi om att bygga upp ett elnät och en infrastruktur för framtidens fordon.

Under de senaste åren har strategier och riktlinjer tagits fram och beslutats inom t.ex. cykelsatsningar och hållbart byggande. Lokala miljömål har antagits. Det är nu viktigt att dessa

verkligen leder till konkreta, verkningsfulla åtgärder som sedan följs upp och utvecklas vidare. Styrningen av införandet och tillämpningen av kommunens miljömål behöver skärpas. Miljöprogrammet och miljömålen berör många olika verksamheter och har behov av någon som koordinerar arbetet. Därför anser vi att det behövs en klimat- och miljödirektör med ett övergripande ansvar för att nå upp till klimat- och miljömålen. Nämndens verksamhet berörs av många av målen varför detta är viktigt för att målen ska få det genomslag som krävs i verksamheten.

Miljöpartiets förslag

Att arbeta med buller och ljud är viktigt för att en stad ska vara en god levandemiljö. Buller kan dämpas och andra ljud kan lyftas tack vare

gröna väggar. Vi vill därför utreda hur växtbeklädda bullerskydd kan användas i Nacka, bl.a. kring vägar och idrottsplatser. Väggarna är

bullerdämpande samtidigt som växtligheten i dem tar hand om dagvattnet

och ökar den biologiska mångfalden i staden eftersom fåglar, fjärilar och andra insekter trivs bland växterna. Vi välkomnar att kommunen efter vårt förslag ska titta på hur solpaneler kan användas som bullerskydd. Bullerplank längs vägar skulle kunna vara ett alternativ. Bullerplank är ofta dyra att bygga men om man klär

in dem med solcellspaneler kan de bli självfinansierande. Solens energi behöver vi använda mer i stadsbyggandet och bullerskydd är viktigt för en tyst stad med mindre trafikbuller. Men bullerskydd behövs också på andra platser och även här kan solskydd integreras, i anslutning till skolor, förskolor och idrottsplatser till exempel.

Miljöpartiet vill se ”grön skatteväxling” som ett ekonomiskt styrmedel för att nå klimat- och miljömålen. Med ”grön skatteväxling” inom bygglovstaxan kan goda exempel på byggnadsteknik gynnas samtidigt som mindre bra sätt att bygga på sett till klimat- och miljöpåverkan missgynnas. I Nacka står bostäder och lokaler för drygt en tredjedel av kommunens energiförbrukning och den måste ner om vi ska nå klimatmålen. För att få fart på och stimulera ett hållbart byggande i kommunen föreslår vi att bygglovsavgiften för hus som uppfyller kraven för passiv- och plusenergihus helt slopas. Vårt förslag är kostnadsneutralt för kommunen eftersom förslaget finansieras genom högre bygglovsavgifter för mindre miljövänliga hus.

I ett hållbart samhälle är parkeringsnormen flexibel och marknadsstyrd. Vi vill uppmuntra byggbolag som vill bygga i Nacka att erbjuda innovativa och kreativa mobilitetslösningar istället för parkeringsplatser och låta marknaden avgöra vad en parkeringsplats får kosta vid nybyggnation. Vi vill också att det byggs parkeringshus som kan omvandlas till något annat när behovet av dem inte längre finns, istället för gatuparkering och dyra parkeringsplatser under jord.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 12 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr utredning gröna bullerskydd
- ❖ Grön skatteväxling för bygglovstaxan
- ❖ Att kommunen går vidare med sänkningen av parkeringsnormen och börjar tillämpa helt flexibel parkeringsnorm i de områden som ingår i Nacka stad

Tabell Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftbudget

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Projekt	-2 448	-2 698	-2 448	0	-150	-650	-3 348	-650	24,1
Nämnd och nämndstöd	-2 302	-2 456	-2 706	0	0	0	-2 456	0	0,0
Myndighet & Huvudmannan	-26 963	-27 723	-34 823	0	0	0	-27 723	0	0,0
Summa	-31 713	-32 876	-39 977	0	-150	-650	-33 526	-650	2,0

Natur- och trafiknämnden

Nacka kommun är en av de kommuner som har högst bilinnehav i Stockholms län. I samband med att vårt invånarantal växer så kommer det att bli allt trängre på vägarna. För att klara miljö- och klimatmålen behöver andelen gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer öka för att erhålla ett trafiksystem som fungerar tillfredsställande. En ökning av gång och cykling har positiva effekter både på miljön och folkhälsan. Miljöpartiet vill se över kommunens cykelplan och göra storsatsningar på cykelbanor. När Nacka förtätas behöver vi också se möjligheter och utmaningar med låncyklar, sparkcyklar, bilpooler, matarbussar, självkörande fordon och ny sorts samt mer kollektivtrafik. Vi behöver också planera för angöringsplatser för bilar och infartsparkeringar. För de infartsparkeringar som planeras är det viktigt att vi bygger parkeringshus som är möjliga att

bygga om till något annat när behovet av parkeringsplatser minskar i framtiden till följd av ändrade beteenden och teknikutveckling. Vi vill också att kommunen tittar på hur vi infrastrukturmässigt kan förbättra säkerheten för oskyddade trafikanter som passerar en busshållplats vid en skola eller förskola.

För miljö och klimat har det betydelse hur vi bygger och vad vi anlägger. Miljöpartiet vill att Nacka kommun alltid ska använda den metod som har minst klimatpåverkan, både vid anläggning av nya vägar och vid underhåll av gamla. Idag används i regel fossila bränslen i tillverkningsprocessen av asfalt men genom att ställa krav på förnybar energi och sänka temperaturen kan klimatpåverkan sänkas. Tillverkningen av förnybara bränslen från skogsråvara ger en fossilfri biprodukt som kan ersätta råolja i asfalten. Det pågår forskning runt om i Europa och Nacka skulle kunna bli testkommun för nya "gröna" vägar. Med fossilfri asfalt och fossilfri asfaltsproduktion skulle kommunen kunna sänka sitt klimatavtryck avsevärt jämfört med om vi bara kör på som vanligt. Nacka bygger stad och det är många nya vägar som ska asfalteras.

Vi behöver en förlängning av tunnelbanan till Orminge respektive till Älta. Genom att bygga ut kollektivtrafiken kan vägnätet avlastas så att nya vägar inte behövs, och så att alla de som verkligen behöver sin bil kan komma fram. Det

är också viktigt att se till att det finns bra kommunikationer för alla som inte har nära till tunnelbanan eller Saltsjöbanan och att utbudet av tvärförbindelser både på land och till sjöss utvecklas. Gondol-/linbanor finns i allt fler städer runtom i världen och planeras t.ex. i Göteborg. En s.k. stadslinbana skulle kunna lösa framkomlighetsproblemen på flera platser i Nackas kuperade terräng. Miljöpartiet vill att kommunen aktivt bearbetar SL för att få en stadslinbana.

Satsningar på lekpark, hundrastgårdar och utegym är satsningar på mötesplatser och folkhälsa, samtidigt som det är trygghetsskapande åtgärder då fler rör sig ute och bidrar till liv och rörelse i det offentliga rummet.

Genom att vi har dessa anläggningar nära varandra och intill idrottsplatser och välbesökta platser kan fler personer komma i rörelse i områden som annars kan kännas ödsliga. Vi vill se fler temporära hundrastgårdar och för detta ändamål undersöka möjligheterna till markbyte med Stockholms kommun för en del av Henriksdalsberget. Miljöpartiet vill att kommunen tittar på om det går att ha fler fasta eller tillfälliga hundrastgårdar i Nacka, för att inte bara ha fler ställen där hunden kan rastas utan också skapa trygghet. Hundar i Nacka skulle även kunna användas mer aktivt i det brottsförebyggande arbetet. I andra kommuner utbildar polisen hundägare i brottsförebyggande syfte i s.k. Nos och spaningspatruller, något som skulle kunna göras även i Nacka. Vi vill också att kommunens ordningsstadga ändras så att hundar är välkomna på vissa kommunala badplatser.

En viktig princip i en politik för hållbar utveckling är att all verksamhet ska ske med hänsyn till naturen och anpassas så att livet och dess mångfald inte hotas. Det är därför viktigt

att verksamheter i Nackas naturreservat inte får ske på bekostnad av avsikten med reservaten och dess naturmiljö. I bildandet av naturreservat har tyvärr andra intressen än de som nämnden ansvarar för ofta varit för starka. Vi vill hitta lösningar för avverkningshotade områden med höga ekosystemtjänstvärden och låta testa vattenkvaliteten i den välbesökta Sandakällan.

Genom Nacka vatten och avfall AB har vi nu möjlighet att via taxor utveckla verksamheten. Då bolaget är kommunalt finns tillfälle att ge det i uppdrag att arbeta för miljövänliga och långsiktigt hållbara lösningar eftersom ekonomisk vinstmaximering inte är ändamål för kommunala bolag. En stad ska sträva efter att lämna ett så litet ekologiskt fotavtryck som möjligt – även vad gäller förbrukningsmaterial. Det har vi dessutom som lokalt miljömål i form av ett konkret mål om minskad mängd hushållsavfall per invånare.

Miljöpartiet ser gärna att avtal sluts med närliggande kommuner om möjlighet att få tillgång till deras återvinningscentraler. Ur ett miljö- och tillgänglighetsperspektiv bör medborgarna ha rätt att åka till närmaste återvinningscentral oavsett var den är belägen. Den planerade kretsloppsparken i Kil är mindre tillgänglig för många Nackabor. Vi vill att också boende i centrala Nacka får lätt tillgängliga återanvändningsverksamheter i linje med den cirkulära ekonomi som Miljöpartiet förespråkar.

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet vill att kommunen är med i de olika diskussioner som nu förs om nya båtlinjer, både med privata initiativ och regionen. Förutom en aktiv dialog med regionen för att hitta gemensam finansiering kan kommunen också undersöka möjliga bryggor och se över detaljplaner. På så vis kan vi bli extra intressanta för nya försökslinjer med båtpendling. Med nya bostadsområden finns möjlighet att skapa nya förbindelser. Här kan kommunen bidra genom att rusta upp några av Nackas gamla ångbåtsbryggor. Fler båtlinjer kräver ju

också fler bryggor och att en infrastruktur finns på plats samtidigt som bryggorna är kulturhistoriskt intressanta och ger Nackabor närkontakt med vattnet. Därför vill vi inventera Nackas gamla ångbåtsbryggor och utreda vilka som är lämpliga att rusta upp. Vi vill också att kommunen till SL framför behovet av att Nyckelvikens brygga under helger och vid föranmälan från skolor och förskolor trafikeras av Sjövägens pendelbåt för att tillgängliggöra detta grönområde.

När Nacka växer ökar trycket på våra badplatser. Idag finns det en liten, populär kommunal badstrand i Sickla men i området fanns även tidigare en långgrund sandstrand, mer anpassad för mindre barn. Vi vill att den restaureras så att det blir fler badmöjligheter i Sickla.

Det är svårt att överblicka vad som händer med naturen när mark splittras upp i mindre detaljplaner. Därför är det viktigt att identifiera områden med skyddsvärda biotoper på Sicklaön och på ett bra sätt skydda och integrera dessa områden i den bebyggelse som planeras. Dessa områden kan erbjuda Nackaborna viktiga ekosystemtjänster och samtidigt vara ett verktyg för att nå Nackas lokala miljömål.

Vi vill särskilt satsa på att förbättra livsmiljöer för Nackas groddjur och säkerställa att det finns livskraftiga populationer även i framtiden. En spridningskorridor för groddjur behöver skapas mellan Nyckelvikens och Långsjöns naturreservat genom att exempelvis anlägga småskaliga dammar och säkra passager under Värmdöleden. Kommunen behöver också informera alla fastighetsägare om hur de kan bidra till att skapa livskraftiga miljöer för groddjur. Nämnden tillförs 250 tkr för framtagande av en naturvårdsplan samt skydd av groddjur för Västra Sicklaön. Även naturen som inte ingår i naturreservat måste tas hand om bättre i den framtida planeringen. Inför kommande förtätningar föreslår Miljöpartiet att det tas

fram en naturvårdsplan för all natur som inte ingår i naturreservat.

Genom att ge någon annan möjlighet att använda det du inte vill ha får saker längre liv och konsumtionsavtrycket minskar. Reparationer och ombearbetningar av saker förlänger deras liv och ger ny design till det som annars skulle slängas. Vi behöver ta varje tillfälle att lyfta och synliggöra återbruk och mer hållbar konsumtion eftersom vi faktiskt inte har råd att köra på i gamla hjulspår. Här kan kommunen via våra kommunala bolag gå före och visa vägen. I en kretsloppspark kombineras återvinning, återbruk och sociala projekt, saker lämnas in för återvinning och återbruk och plats finns för reparation och försäljning. Vi vill ge Nacka vatten och avfall AB i särskilt uppdrag att starta och driva projekt med reparation och vidareförsäljning.

Våtmarker har både en viktig ekologisk och vattenhushållande funktion i landskapet. De är multifunktionella eftersom de fångar upp näringsämnen som bidrar till övergödning av sjöar, minskar utsläpp av växthusgaser, fungerar som vattenmagasin och buffert mot såväl översvämning som torka, gynnar biologisk mångfald samt ger ett varierat inslag i landskapsbilden vilket bidrar till ökat rekreativvärde.

Genom att inventera Nackas våtmarker och upprätta en plan för dem kan kommunen bidra till en mer hållbar miljö samtidigt som det är en investering för klimatet. Förutom att kommunen skulle kunna titta på vilka före detta våtmarker som finns och som eventuellt skulle kunna restaureras så kan nya anläggas eller befintliga förbättras.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 12 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 500 tkr utredning av ångbåtsbryggor i Nacka
- ❖ Ökad ram 500 tkr badplats i Sickla
- ❖ Ökad ram 250 tkr framtagande av en naturvårdsplan inklusive skydd av groddjur
- ❖ Att Nacka vatten och avfall AB får i uppdrag att inom ramen för någon av Nackas befintliga kretsloppscentraler och mobila kretsloppscentraler som ett pilotprojekt även integrerar renoivering, reparation och försäljning/byten i verksamheten
- ❖ Att kommunen inventerar Nackas våtmarker

Tabell Natur- och trafiknämndens driftbudget

Natur- och trafiknämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Gator, vägar, park & naturvård	-217 901	-194 636	-197 636	-27 877	0	-1 250	-223 763	-29 127	15,0
varav kapitaltjänstkostnader	0	0	0	-21278	0	0	-21 278	-21 278	-
Vinrerunderhåll	0	-30058	-43074	-7759	0	0	-37 817	-7 759	25,8
Nämnd och Nämndstöd	-1 705	-1 705	-1 705	0	0	0	-1 705	0	0,0
Myndighet & Huvudmänna	-23 463	-23 906	-23 907	0	0	0	-23 906	0	0,0
Summa	-243 069	-250 305	-266 322	-35 636	0	-1 250	-287 191	-36 886	14,7

Socialnämnden

Nacka kommun ska vara en kommun där vi tar hand om varandra och tillgodoser våra invånares olika sociala behov. Vi vill skapa bättre förutsättningar för jämlik hälsa och jämlika villkor. Nackas sociala omsorg ska individanpassas, tillgängliggöras och erbjuda god kvalitet för invånarna i Nacka även i framtiden. Nackaborna ska känna sig trygga med omsorgen, både vad det gäller tillgång och kvalitet. Vi vet att personalens kompetens är avgörande för kvaliteten i välfärden och att hög kompetens hos personalen är god ekonomi på lång sikt.

Vi vill ha en socialtjänst som bygger på forskning och beprövad erfarenhet. Ansvar för olika grupper av individer delades upp på två

olika nämnder för ett antal år sedan och vi behöver fortsätta följa upp ansvarsuppdelning för att säkerställa att individer får rätt hjälp och ingen faller mellan stolarna.

Miljöpartiet vill prioritera det förebyggande arbetet mot missbruk och vi vill stärka föräldrarnas roll som förebilder för ungdomar med missbruksproblematik och minska våldet bland unga. Psykisk ohälsa är ett ökande folkhälsoproblem både bland barn och vuxna. Att förbättra den psykiska hälsan genom att utföra ett gott förebyggande arbete ger långsiktiga resultat till lägre kostnad. Miljöpartiet prioriterar förebyggande och tidiga insatser och att ge familjer familje- och föräldrastöd direkt när behovet finns och motivationen är hög.

Flickor och unga kvinnor är särskilt utsatta och upplever höga krav från omgivningen som leder till skolstress och oro som påverkar psykiska hälsan negativt. En stark elevhälsoorganisation samt en väl utbyggd och lätt tillgänglig elevhälsa i alla skolor, och välfungerande fritid är en förutsättning för att förebygga stress och psykisk ohälsa hos ungdomar.

Antalet barn i behov av stöd är fortsatt stort och undersökningar fortsätter att visa på att kommunen ligger dåligt till när det gäller ungdomars liberala syn på och användning av narkotiska medel. Miljöpartiet tycker det är oroväckande och vill prioritera arbete med att hjälpa och stödja utsatta barn, unga vuxna och familjer.

För att fånga upp barn och unga som har det svårt krävs ett aktivt samarbete mellan elevhälsan, föräldrar, primärvården, ungdomsmottagningen och psykiatrin. Samarbetet mellan skolan och socialtjänsten är särskilt viktig. Miljöpartiet vill att det ska finnas ungdomsmottagningar och familjecentraler i fler av Nackas bostadsområden och en bättre utbyggd elevhälsovård. Det behövs fler kuratorer och vuxna i barnens närhet, för att upptäcka och förebygga psykiskt lidande. En annan viktig funktion för att förebygga allvarlig psykisk ohälsa och hemlöshet är familjerådgivningen. Familjerådgivningen kan hjälpa till i situationer när familjemedlemmar har svårt att prata med och förstå varandra, när relationer påverkas av missbruk eller familjevåld eller om en risk för separation föreligger.

Att stå utan tak över huvudet kan drabba vem som helst. Miljöpartiet har under 2019 initierat att en översyn av personer som är hemlösa i Nacka, som nu genomförs i kommunen och som vi kommer fortsätta följa upp.

Under många år har kommunens socialförvaltning varit kraftigt underbemannad. Särskilt hög har arbetsbelastningen varit för socialsekreterare som arbetar med barn och unga, något som medfört stress och ohälsa bland personalen. Sjukfrånvaron har eskalerat och socialsekreterare och chefer har bokstavligen flytt Nacka. Omplaceringar och dyra konsulttjänster har köpts in med bristande kontinuitet som resultat. En stor andel konsulter och inhyrd personal gör det svårt för en verksamhet att arbeta långsiktigt.

För att lyckas med socialt arbete är det av största vikt att Nacka kan rekrytera och behålla yrkeserfarna socialsekreterare. Det är nu viktigt med insatser för att kunna behålla och rekrytera yrkeserfarna socialsekreterare, särskilt mot bakgrund av det successivt ökande antalet ärenden inom individ- och familjeomsorgens barnenhet samt den höga personalomsättningen. Antalet orosanmälningar om barn som far illa har ökat med 45% de senaste åren medan antalet socialsekreterare som arbetar med barn och unga inte utökats.

Miljöpartiets förslag

I arbetet med utsatta människor är det viktigt med erfarenhet och kontinuitet i personalen. I en kommun som strävar efter att vara bäst krävs det ytterligare satsningar för att dels behålla personal men även för att kunna nyrekrytera. Vi behöver arbeta med fler åtgärder för att avlasta våra socialsekreterare, särskilt de som jobbar med barn och unga.

Miljöpartiet vill också arbeta mer med förebyggande åtgärder och tidiga insatser för unga och vuxna som riskerar att hamna i missbruk och psykisk ohälsa. Vi ser också ett större behov av att utveckla samarbetet mellan

fritids-, kultur-, utbildnings- och socialnämnden för att arbeta förebyggande. Vi behöver utöka antalet mötesplatser för unga människor särskilt på helger och kvällar.

Miljöpartiet föreslår slutligen en höjning av checkbeloppet för LSS. Vi vill också titta på hur utförarens personalkostnader för att delta i möten för samordnad individuell planering (SIP) kan täcks in i checken samt se hur personalen kan arbeta hälsofrämjande och förebyggande med personer med funktionshinder.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 12 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 6 mnkr för personalomkostnader
- ❖ Ökad ram 3 mnkr till förebyggande åtgärder och tidiga insatser
- ❖ Ökad ram 3 mnkr höjt checkbelopp LSS

Tabell Socialnämndens driftbudget

Socialnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Barn och unga 0-18år(IFO)	-109 238	-126 346	-149 650	-20 845	0	0	-147 191	-20 845	16,5
Vuxna 19-64 år (IFO)	-46 819	-53 519	-59 919	-5 148	0	0	-58 667	-5 148	9,6
Personer med funktionsvariation 0-64 år	-444 449	-465 848	-471 238	-23 538	-980	-980	-490 366	-24 518	5,3
Gemensam socialtjänst	-8 198	-8 393	-6 343	3 337	0	0	-5 056	3 337	-39,8
	0	0	0	0	0	-3000	-3 000	-3 000	-
Myndighet & Huvudmänna	-115 669	-115 128	-117 658	0	-12 900	-18 900	-134 028	-18 900	16,4
Nämnd och nämndstöd	-2 766	-1 883	-2 248	-365	0	0	-2 248	-365	19,4
Summa	-727 139	-771 117	-807 056	-46 559	-13 880	-22 880	-840 556	-69 439	9,0

Utbildningsnämnden

Nacka har för stora barngrupper och det påverkar tryggheten för barnen: ju fler barn och vuxna, desto fler personer tvingas barnen ha en relation till. Och tryggheten är viktig särskilt för de yngre barnen. Stora barngrupper i förskolan är ett problem även på andra vis: arbetsmiljön blir också lidande. Att bedriva pedagogik, se och ha tid för alla barn är inte lika enkelt i en stor grupp som i en mindre. Eller hur skulle ljud- och konfliktnivån om utrymme se ut vid frukostbordet hemma med 10-12 barn och två vuxna i familjen? Skulle det bli bättre om familjen fick en vuxen till? Troligen. Men om vi lägger till ytterligare 5-6 barn då? Nja. Visst är personaltäthet viktigt men stora barngrupper är i sig ett problem. Vi ser också stora utmaningar inom fritidshemsverksamheten vad gäller behörig personal, lärarresurser,

samverkan och stora grupper till exempel. Miljöpartiet ser behov av ett större ansvar för ledning och styrning av fritidshemmen. Som ett komplement till förskolor och fritidshem anser vi det också vara av vikt att alternativet pedagogisk omsorg erbjuds i Nacka, för de som vill välja detta som omsorgsalternativ.

Nacka har också stora utmaningar vad gäller behöriga pedagoger, personal med förskolläraryr utbildning och förmåga att locka hit personal, få dem att må bra och stanna kvar. Miljöpartiet ser hur detta hänger ihop med barngruppernas storlek, för visst är utbildade pedagoger oerhört viktigt men det måste också finnas möjlighet att ha pedagogisk verksamhet, att se och ha tid för varje barn. En arbets- och lärandemiljö med mindre barngrupper kan därmed vara en del i att få hit och behålla behörig och kompetent personal. Vi behöver titta på alla delar i kompetensförsörjningen för att attrahera, rekrytera, introducera, behålla och utveckla medarbetare på samtliga nivåer inom utbildningsförvaltningen. Vi i Miljöpartiet vill införa en kompetensutvecklingspeng där förskolor där minst två av tre anställda har förskolläraryr utbildning ska kunna ansöka om kompetensutvecklingsbidrag.

Vi ser också hur det blir ont om mark när Nacka förtätar, något som gör att det saknas

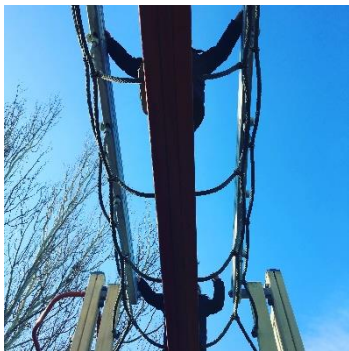
ytor för ordentliga förskolegårdar. Boverket har som riktlinje en gårdsyta på 40 kvm per förskolebarn eller 3000 kvm totalt, en siffra att verkligen sträva efter här i Nacka för att få en högkvalitativ utemiljö. Särskilt i områden där förtätningen är som störst borde kommunen arbeta mer med att se till att förskolorna får bra utformade gårdar, både för barnen under förskoledagen, men också för att gårdarna kan användas av närboende då förskolan är stängd.

Stora förskolor och små förskolegårdar är inte en optimal utveckling för barn och vuxna i förskolan. Miljöpartiet vill prioritera friliggande förskolor framför s.k. integrerade förskolor där verksamheten finns i bottenplan på bostadshus och delar gård med de boende. Gårdar omgivna av höga hus skapar dåliga ljusförhållanden och ljudet studsar och förstärks av de omgivande husväggarna. Gårdarna blir ofta allt för små, vilket tvingar personalen att schemalägga barnens utevistelse.

Det är av stor vikt att fortsätta utveckla det systematiska kvalitetsarbetet genom att utvärdera, analysera, stödja och informera föräldrar om kvaliteten i förskolor -och skolor. Ett råd till Utbildningsnämnden kunde hålla i kontakter med fackförbund, skolor, elev- och föräldraorganisationer skulle för detta ändamål kunna införas.

Miljöpartiets förslag

Nacka har fortsatt stora utmaningar vad gäller andel behöriga pedagoger, andel personal med förskolläraryr utbildning och förmåga att locka hit behörig personal, få dem att må bra och stanna kvar. En fortsatt stor utmaning gäller barngruppernas storlek och Miljöpartiet ser hur detta hänger ihop. Utbildade pedagoger är en del men dessa måste även ha möjlighet att bedriva pedagogiska

verksamhet, se och ha tid för varje barn. En arbets- och lärandemiljö med mindre barngrupper kan också vara en del i att få och behålla behörig och kompetent personal. Miljöpartiet satsar därför på riktade kommunala bidrag för minskade barngrupper i förskolan, pengar som samtliga förskolor kan söka för att minska sina barngrupper.

Arbetet för att nå Nackas miljömål måste även bedrivas i skol- och förskoleköken. Genom att arbeta med vegetarisk/vegansk matlagning, ekologiskt och mot matsvinn reducerar vi vårt klimatavtryck avsevärt. De pedagogiska måltiderna i skolan är ett viktigt lärandeverktyg. Därför ska den tid pedagoger och lärare äter tillsammans med barn och elever ingå i arbetstiden och lunchen ska vara gratis. Förutom att ge energi och näring kan måltiden ge eleverna kunskap om en hållbar livsstil. Vi i Miljöpartiet vill införa pedagogiska måltider i förskolan och skolan upp till årskurs sex. Detta innebär att vi vill att lärare gratis och under betald arbetstid ska kunna äta tillsammans med sina elever. Vi vill också att det tas fram mål och riktlinjer för pedagogiska måltider i Nacka.

En FN-skola arbetar med hållbar utveckling och de globala målen. En skola som är FN-certifierad har bland annat ett tätt samarbete med en kontaktperson på FN-förbundet, nätverks-träffar, projektmöten, lärarfortbildning, besök från förbundet, material, kurser samt stöd till skolbiblioteket och till elevföreningar för att skapa en bredare förståelse för de komplexa FN-frågorna. Det är en möjlighet att fördjupa sig i frågor som är avgörande för framtiden.

Vi vill att kommunen uppmuntrar Nackas gymnasieskolor att arbeta med de globala målen och vill erbjuda ekonomisk möjlighet för dem att bli FN-skolor genom att kunna söka bidrag från kommunen för det. När det stormar i världen vill vi ge framtida generationer möjlighet att lyfta arbetet med hållbarhet. Så kan vi ro i hamn en hållbar värld.

Vi vill att Nacka kommun ser över hur vi kan rikta resurser till elevhälsan på ett rättvist sätt.

Eftersom den är kommunövergripande och även berör regionen är det en fråga som behöver lyftas Storsthlm. Miljöpartiet vill att Nacka kommun tar initiativ till att en dialog inleds.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 12 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 10 mnkr bidrag mindre barngrupper i förskolan
- ❖ Ökad ram 2 mnkr pedagogiska måltider i för-, låg- och mellanstadieskolan
- ❖ Ökad ram 750 tkr FN-skolor
- ❖ Att Nacka kommun tar initiativ till en kommun/region övergripande dialog om finansieringen av elevhälsan

Tabell Utbildningsnämndens driftbudget

Utbildningsnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Volym	Alliansen	MP		tkr	%
Verksamhet									
Förskola och pedagogisk omsorg	-722 312	-753 868	-737 264	27 078	-5 488	-15 488	-742 278	11590,0	-1,54
Fritidshem	-214 271	-215 345	-206 949	1720	0	0	-213 625	1720,0	-0,80
Förskoleklass, check	-58 801	-62 918	-61 918	230	-783	-783	-63 471	-553,0	0,88
Grundskola, check	-1 098 521	-1 120 539	-1 113 539	3 346	-13 930	-13 930	-1 131 123	-10584,0	0,94
Grundsärskola, check	-29 115	-30 580	-31 579	-4 050	-433	-433	-35 063	-4483,0	14,66
Öppen fritidsverksamhet, check	-5 598	-6 069	-6 069	9	0	0	-6 060	9,0	-0,15
Gymnasieskola, check	-358 041	-381 173	-385 173	-32242	2973	2 973	-410 442	-29269,0	7,68
Gymnasiesärskola, check	-13 260	-13 829	-12 829	143	-137	-137	-13 823	6,0	-0,04
Likvärdighetsgarantin	-259 672	-263 784	-267 784	-8 773	0	0	-272 557	-8773,0	3,33
Öppen förskola	-7 330	-8 130	-8 130	0	0	0	-8 130	0,0	0,00
Nämnd och nämndstöd	-1 313	-1 313	-1 313	0	0	0	-1 313	0,0	0,00
Myndighet & Huvudmänna	-26 697	-27 087	-25 588	0	0	0	-27 087	0,0	0,00
Forskning & Utveckling	-1 795	-2 295	-1 795	0	-250	-3 000	-5 295	-3000,0	130,72
Summa	-2 796 727	-2 886 930	-2 859 930	-12 539	-18 048	-30 798	-2 930 267	-43 337	1,5

Äldrenämnden

Ett av Äldrenämndens primära uppdrag rör boendet. Boendefrågan är viktig för att få en äldreomsorg som är anpassad efter individens önskemål. Seniorerna är inte en homogen grupp och det behöver finnas olika typer av bostäder på olika platser i kommunen. En del gillar liv och rörelse, några vill bo nära anhöriga medan andra vill bo lugnt och naturnära. Därför vill Miljöpartiet skapa former för att underlätta möjligheterna till individuella lösningar på äldreboendet. Tillgänglighet är vidare en mycket viktig faktor att beakta och vid planering av äldreboenden så ska kommunikationsmöjligheter noga utredas. Att kollektiva trafiklösningar finns betyder mycket för att kunna ta sig ut på egen hand och få besök av icke bilburna anhöriga och vänner.

Miljöpartiet vill att äldre i Nacka fortsättningsvis ska kunna påverka mer av innehållet i omsorgsinsatserna, underlätta möjligheten till individuella lösningar på boende och att större hänsyn tas till sociala och psykologiska skäl hos äldre. Vi vill att kommunen skapar fler alternativa boenden som exempelvis kollektiv- och generationsboenden. Vi vill ha ett generösare biståndsbeslut för de mycket gamla som vill bo i ett särskilt boende. Fler ska få plats när de så önskar. Ofta lämnar de en större bostad när de flyttar in på ett boende, vilket är positivt för Nackas bostadsmarknad. Äldre par ska i stor utsträckning kunna få bo tillsammans.

Ersättningen till det särskilda boendet för äldre är ett problemområde. Biståndsbedömda äldre, som bor i andra kommuner, har rätt att söka platser på Nackas äldreboende vilket många personer av olika skäl också gör. Eftersom checknivåerna växlar och är högre i

vissa kommuner uppstår en konkurrenssituation som visat sig kunna begränsa Nackas tillgång till äldreboendeplatser i den egna kommunen. Miljöpartiet anser att kommunen ska ta erforderliga kontakter för att diskutera fram en länsöverenskommelse med ett gemensamt ersättningsystem.

Vi ser också hur kommunen måste säkra utbildad personal och satsa på personalen eftersom personalsituationen är problematisk. Miljöpartiet anser att vi måste säkra fortsatt rekrytering av utbildad vårdpersonal genom att vid upphandlingen kräva att de företag som är verksamma i kommunen ska ta emot studerande från högskolan i deras olika kandidatprojekt. Ordet "svenska språket" bör i upphandlingskriterierna bytas ut mot möjlighet till kommunikation mellan utföraren och den äldre. Dels säkerställs utbildad personal i framtiden och dels snabbas integrationen och inträdet på arbetsmarknaden på vad gäller de som har annat modersmål än svenska.

Miljöpartiet vill utveckla stödet till anhöriga eftersom de ofta tar ett stort personligt ansvar för omsorgen av äldre, något som har stor betydelse både för äldre och för samhället i stort. Det är en feministiskt viktig fråga då det i de flesta fall är kvinnor som tar hand om sina äldre och tvingas gå ned i arbetstid och förlorar inkomst och kommande pension. Miljöpartiet vill fortsätta att satsa på stöd till de som vårdar en anhörig och bevilja insatser som avlösning i hemmet, dagverksamhet, korttidsboende, omvårdnadsbidrag, hemtjänst och trygghetslarm. Vi vill fortsätta satsa medel på att behålla kommunens demenssjuksköterska och anhörigkonsulenter. Dessa personer kan bistå anhöriga när det gäller behovet av att strukturera upp situationen kring den hjälpsökande och erbjuda personligt stöd direkt till de anhöriga.

När det gäller införandet av välfärdsteknologi inom äldreomsorgen så kan teknikutveckling öka möjligheterna för äldre att leva tryggt i hemmet och bidra till ett aktivt liv och delaktighet i samhället. Men den digitala tekniken innebär inte bara möjligheter utan också etiska

ställningstaganden. Visserligen ökar datakunskapen bland befolkningen men forskningsresultat visar att var femte äldre fortfarande stängs ute i det nya digitala samhället. Det innebär att det måste finnas välfungerande alternativa kanaler för tjänster även fortsättningsvis. Myndighetskontakter måste enkelt kunna skötas per brev, telefon eller via personliga besök. Vi får heller aldrig glömma att det är just mötet mellan människor som är bland det viktigaste och mest grundläggande inom äldre- och vårdnämndens verksamhet.

En effekt av klimatförändringarna är höjd medeltemperatur och värmeböljor. Många äldre och andra som bor på särskilda boenden i Nacka är extra känsliga för höga inomhustemperaturer. Värmen blir också väldigt kännbar för den personal som tvingas jobba i värmen. Utöver allt lidande resulterar också höga inomhustemperaturer i högre kostnader genom ökade vårdbehov och ökad sjukskrivning bland personalen. Vi vill därför klimatanpassa alla särskilda boenden i Nacka så att inomhustemperaturen går att reglera även sommartid.

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet vill tillsätta ett kommunalt äldreombud, en neutral tjänsteperson dit personer över 65 år kan vända sig med olika frågor. Äldreombudet kan ha arbetsuppgiften att informera om äldreomsorgen, rättigheter och skyldigheter, ge råd och stöd till enskilda, samt ta emot synpunkter och klagomål för förmedling till berörda. Äldreombudet ska vara en opartisk och fristående part som kan uppmärksamma brister och föreslå förändringar. Som

neutral stödperson kan hen även vara ansvarig för den uppsökande verksamheten där alla som fyller 75 år under året och inte har hemtjänst på lämpligt sätt får information om äldreomsorg, olika boendeformer, vikten av fysisk aktivitet med mera.

Nacka ska ha en konkurrenskraftig egen produktion av välfärdstjänster. Dels för att kunna erbjuda medborgarna valfrihet men också för att kompetens alltid ska finnas i kommunens egen organisation. Idag saknar kommunen helt egen produktion inom hemtjänsten vilket både inskränker medborgarnas valfrihet och begränsar kommunens egen kompetens. Samtidigt finns det inga privata aktörer inom den dagliga verksamheten för kommunens mest utsatta. Det är alltså hög tid för Kommunstyrelsen att trimma styrmodellen för att kunna erbjuda kommunala alternativ där sådana saknas, men även för att få in privata alternativ där sådana inte finns.

Vi tycker det är utmärkt att kommunen plockat upp Miljöpartiets förslag om att förändra personalomkostnadspåslaget så att det möjliggör att starta upp en kommunal hemtjänst. PO-påslaget ska täcka de faktiska kostnaderna kommunen har för sin personal. Miljöpartiet tycker det är bra att kommunen infört det differentierade PO-påslaget vi föreslog i vår budget 2018. Eftersom kommunen tidigare räknat med samma PO-påslag för både hög- och låginkomsttagare har det varit svårt att konkurrera med låglönesektorer som t.ex. hemtjänsten. Nacka kommun har ingen kommunal hemtjänst för att det inte har gått att konkurrera prismässigt med privata utförare. Med det nya differentierade PO-påslaget borde detta nu bli möjligt, om inte vill vi att kommunen utreder varför Nacka inte klarar av att erbjuda ett kommunalt hemtjänstalternativ samtidigt som det går bra i övriga Sverige.

Äldre är den del i befolkningen som i Stockholms län ökar mest och med äldre menas (statistiskt) personer över 60 år. Fram till år 2060 kommer andelen som är 85+ att öka med

200% samtidigt som befolkningen i Stockholms län förväntas öka drastiskt under samma period. Det betyder att vi redan nu behöver se över vad och hur vi planerar bostäder för äldre. Hur vi vill bo och leva som äldre har förändrats genom åren vilket betyder att flexibiliteten för hur vi bygger och integrerar seniorer måste öka och att det måste finnas olika bostadsalternativ för individen att välja mellan. En kommun med blandade bostads- och upplåtelseformer blir mindre segregerad och mer levande. Nacka har brist på både normalstora hyresrätter och små lägenheter med rimlig hyra varför det är viktigt att vi får bättre balans

i bostadsutbudet. För att möta efterfrågan på olika typer av boenden för äldre behöver vi i Nacka planera för ett ökat antal seniorbostäder när vi förtätar och bygger. Miljöpartiet vill att kommunen planerar för fler och alternativa boenden för äldre som exempelvis kollektiv- och generationsboenden, allt från traditionella seniorbostäder till co-living-varianter på bostäder. Detta skulle ge individen större möjlighet att välja samtidigt som vi får bättre balans i bostadsutbudet och förbättrar utsikterna för den som vill byta bostad.

Eftersom Miljöpartiet väljer att höja skatten med 12 öre så har vi även utöver majoritetens budgetförslag möjlighet att föreslå följande:

- ❖ Ökad ram 1 mnkr äldreombud
- ❖ Kommunal hemtjänst
- ❖ Att kommunen planerar för fler bostäder i varierad upplåtelseform och typ för äldre

Tabell Äldrenämndens driftbudget

Äldrenämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Verksamhet	Volym	Alliansen		MP	tkr
Summa Äldre	-760 695	-748 784	-761 304	-27 824	-8 296	-8 296	-784 904	-36 120	4,8
Särskilt boende - check	-435 147	-428 708	-438 308	-14 600	-6 151	-6 151	-449 459	-20 751	4,8
Särskilt boende - avtal	-44 304	-44 068	-42 378	106	0	0	-43 962	106	-0,2
Hemtjänst, ledsagning och avlösning - check	-190 456	-185 162	-193 837	-9 082	-1 456	-1 456	-195 700	-10 538	5,7
Verksamhet med beslut enl LSS - check	-15 607	-15 607	-15 080	-5 980	0	0	-21 587	-5 980	38,3
Dagverksamhet äldre - check	-6 875	-6 280	-7 611	-2 574	-89	-89	-8 943	-2 663	42,4
Korttidsvård - ej check	-19 410	-19 410	-15 910	2 076	0	0	-17 334	2 076	-10,7
Trygghetslarm - ej check	-8 748	-9 282	-8 732	-251	0	0	-9 533	-251	2,7
Övrig verksamhet	-40 149	-40 268	-39 448	2 481	-600	-600	-38 387	1 881	-4,7
Myndighet & Huvudman	-44 958	-46 094	-45 835	0	0	-1 000	-47 094	-1 000	2
Nämnd och nämndstöd	-1 605	-1 605	-1 335	0	0	0	-1 605	0	0
Summa	-807 257	-796 482	-808 474	-27 824	-8 296	-9 296	-833 602	-37 120	4,7

Överförmyndarnämnden

Miljöpartiets förslag

Miljöpartiet instämmer med Alliansens förslag.

Tabell Överförmyndarnämndens driftbudget

Överförmyndarnämndens driftbudget (tkr)	Bokslut 2018	Budget 2019	Prognos 2019 T2	Förändring			Budget 2020	Skillnad budget 2019 och 2020	
				Verksamhet	Volym	Alliansen		MP	tkr
Överförmyndarverksamhet	-4 307	-3 707	-3 707	0	0	0	-3 707	0	0,0
Nämnd & nämndstöd	-171	-171	-171	0	0	0	-171	0	0,0
Myndighet & Huvudmann	-4 204	-4 244	-4 244	0	0	0	-4 244	0	0,0
Summa	-8 681	-8 121	-8 121	0	0	0	-8 121	0	0,0

Bilaga 1 Modern kostnadsneutral klimatsatsningsbudget

Tänk om kommunen började tänka mer logiskt – Eftersom vi har fått direktiv om att alla partier ska räkna på samma sätt för att det ska gå att jämföra våra budgetar, så lägger vi ingen egen vanlig investeringsbudget i år. Vi hoppas dock att den styrande majoriteten inser bristerna i sitt sätt att kalkylera och tar fram nya mer moderna metoder för att räkna på investeringar.

Lönsamma investeringar kan inte vänta - Vi har vid ett flertal tillfällen föreslagit att investeringar som är direkt ekonomiskt lönsamma ska brytas loss ur den vanliga investeringsbudgeten och genomföras omgående eftersom de får en positiv inverkan på kommunens budget. Många av dessa investeringar som t.ex. att konvertera från olja som uppvärmning till bergvärme, eller byta ut gamla belysningsarmaturer från förra seklet till moderna mer energisnåla, är dessutom positivt för klimat och miljö. Tyvärr sätter man idag först en investeringsram och prioriterar sedan olika investeringar utifrån denna. Eftersom det idag inte råder brist på kapital är detta ett förlegat sätt att planera på.

Se över finansieringskostnaden - Vi vill också se över den för schablonmässiga finansieringskostnad som används idag. Vi tycker det finns anledning att utreda någon form av mer differentierat finansieringsupplägg bl.a. kopplat till investeringens livslängd. När vi nu går in i en period med tunga investeringar vill vi också att kommunen ser över gapet mellan internräntan och den faktiska räntan, så att

inte investeringar i t.ex. nya skolor och idrottsanläggningar finansierar andra delar av kommunens verksamhet med en för hög finansieringskostnad.

Bonus malus som ett hållbarhetsverktyg - Vi vill också att kommunen utreder någon form av bonus-malus-system där investeringar som motverkar uppfyllelsen av våra lokala klimat- och miljömål får vara med och betala investeringar som mer bidrar till uppfyllelsen av dessa mål.

Tänk om kommunen skulle börja investera för ett bättre klimat – Solceller för lokal elproduktion och solvärme som vi tidigare år föreslagit är idag ekonomiskt lönsamma investeringar om man ser till investeringens hela livslängd. Satsningar i solenergi är också bra för klimat och miljö. Denna typ av investeringar är också helt nödvändiga eftersom även vi i Nacka måste göra vad vi kan för att klara de globala klimatmålen. Miljöpartiet vill att kommunen tar ett större ansvar för klimatet och mer ”gräver där vi står”. Satsningar på egen lokal hållbar energiproduktion är idag både ekonomiskt lönsamma, bidrar till minskad sårbarhet och ökad trygghet, samt sänker de globala klimatutsläppen. Vid sidan om kommunens ålderdomliga investeringsbudget satsar vi i Miljöpartiet 100 miljoner kronor på solceller i en ny lite modernare kostnadsneutral klimatsatsningsbudget.

Kostnadsneutrala energi investeringar

Solceller

100 Mnkr

Bilaga 2 Kalkyl för byggnation av direktägda hyreslägenheter

Att bygga egna nya hyresbostäder innebär ingen kostnad för kommunen eftersom det är lönsamt rent ekonomiskt. Sedan finns det också samhällsekonomiska vinster i att som kommun förfoga över ett eget bostadsbestånd, att det byggs fler hyresrätter och att dessas byggs klimatsmart.

Eftersom förslaget om att starta ett kommunalt bostadsbolag för att tillskapa fler hyresrätter i Nacka röstas ner varje år i kommunfullmäktige föreslår vi här ett alternativ med direktägda bostäder. Direktägda bostäder regleras inte i lagen om allmännyttiga bostadsaktiebolag vilket innebär större flexibilitet både gällande skatter och vid hanteringen av beståndet. Eftersom även bostadsrätter och ägarbostäder kan ingå i en sådan konstruktion kan den också skapa integrationsmässiga fördelar.

Egen produktion 10 000 kvm klimatneutrala hyreslägenheter i trä

Byggkostnad	200 000 000 kr
Hysesintäkter	14 000 000 kr
Driftskostnader	1 800 000 kr
Tomträttsavgäld	2 140 000 kr
Driftnetto	10 060 000 kr
Direktavkastning	5,03%
Kapitalkostnad	1 700 000 kr
Avskrivning	4 000 000 kr
Resultat	4 360 000 kr

Nu

Klimatet kan
inte vänta.